Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Gjellerup, Karl.
Titel | Title:	Rødtjørn : Sange og Fantasier.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Andr. Schous Forlag, 1881
Fysiske størrelse | Physical extent:	260 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

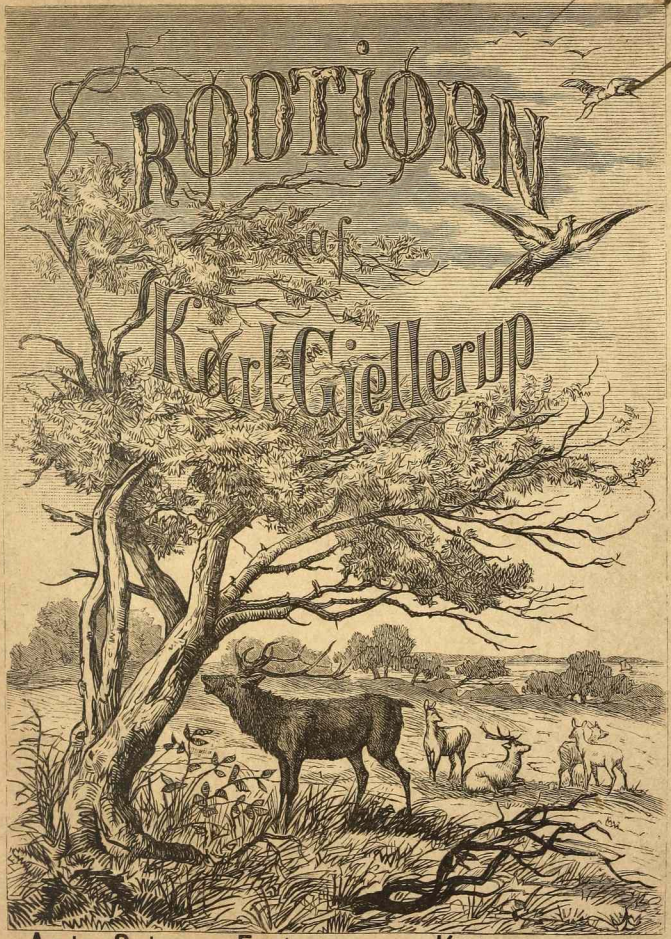
53,-279 (exs. 1)

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°
1 1 53 0 8 056547

+ Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

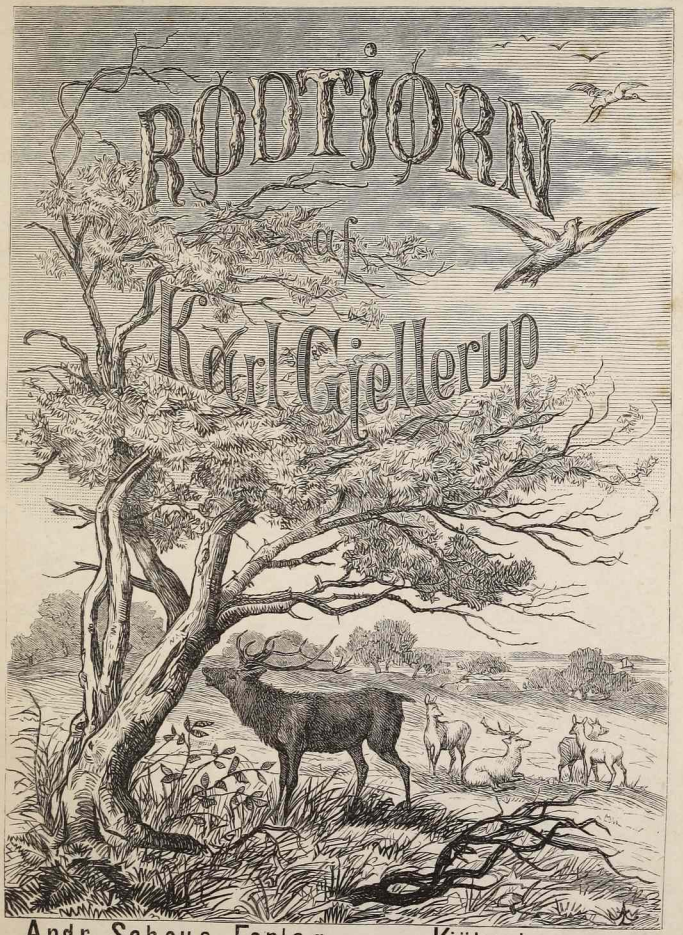

Andr Schous Forlag. Kjöbenhavn. 1881.

RØDTJØRN.

1958. 9. 524

54893

Andr Schous Forlag. Kjöbenhavn. 1881.

RØDTJØRN.

Sange og Fantasier

af

KARL GJELLERUP.

KJØBENHAVN.
ANDR. SCHOUS FORLAG.
I. COHENS BOGTRYKKERI.
1881.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

GEORG BRANDES

TILEGNET.

Indhold.

	Side
Vignet	1
Nocturne I	3
— II	6
Novembermorgen	15
Stjærnetyder	17
Stjærneskuds-Ønske	19
Siskensang	21
Forglemmigej-Rondo	24
Afskeds-Sonate	26
Sestina	30
Nocturne III	33
— IV	35
Udbrændt	42
Forgrundsskygge	44
Falken	49
Nattetaager ved Lejrbaalet	53
De lunkne	59
Til Reactionen	68

Tusmørke-Idyller. Side
I. Aftenstemning ... 71
II. Morgenstemning ... 78
Frihedens Vugge-Ballade i Opløsnings- og Oplysningstiden ... 90
Ode til den hvide Kritik ... 92
Lejrscene ... 95
Vivat ... 102
Rimbrev til Holger Drachmann ... 105
Ave ... 112
Til min Plejemoder ... 134
Fugle-Pigen ... 139
Til en Søster.
I. Opdukkende Erindring ... 144
II. Skumrings-Bøn ... 147
Paa en Bryllupsdag ... 151
En Variant ... 156
Catos Død ... 161
Poeten og Døden ... 169
Dronningedrapa ... 183
Gudesalget ... 196
Passionsmusik ... 204
Tubal-Kain ... 210
Benedicta ... 239
Tidens Røster ... 252

Trykfejl.

Pag. 145 L. 7 f. o. taktungt, læs: takttungt.

Vignet.

De herske her, de har bredt sig. — Se
helt ned i Skovplainens Strandvejshjørne
tusinde Driver af Blomstersne —
de hvide Tjørne, de hvide Tjørne.

Kroget og knudret er en og hver;
— hvad herske skal, det maa være gammelt;
for store til Buske for smaa til Trær,
de dufte sødt og en Smule vammelt.

Stammen har Hjorte til Kløpind brugt,
og Barken hænger i Trævler skavet,
men Blomsterboblerne vugges smukt
mod Himmelblaaet som Skum paa Havet.

Og Rødtjørn staar dèr, i Plettetal,
faa, men ikke til Sinds at rømme,
straalende Øer af Ædelkoral
i Blomsterhavets skumhvide Strømme.

I Regnvejrsdage og Solskinsvejr
de Blomsternes røde Bavne tænder,
susende hilses de, dufte og dræ
midt iblandt alle de hvide Frænder.

Nocturne I.

Horisontens Himmelroser
gløde over Skovens sorte Ramme;
Sø og Aa og Eng og brune Moser
drømme samme
Taagedrøm; — de fjærne Hunde glamme.

Og hvor Havens Trær har flettet
mørke Grenes Maskenet mod Himlen,
krummer i det Blaa sig blank, uplettet
Maanestrimlen —
som en Guldfisk hildet ind i Nettet.

Dog ustandset maa den svømme;
stedse mere mørkblaa om dens Finner
tindrende af Stjærneguldsand rinder
Æthrens Strømme,
stedse blankere dens Guldskæl skinner.

Og hvor Brisens lette Saaler
træde Vandets mørke Spejlglar sønder,
har dens Billed ynglet, Ynglen straaler,
Liv begynder,
og en Mylr af Guldfisk frem sig skynder.

Ofte, sent i Nattetimen,
stod vi paa Altanen ud mod Sundet; —
Skoven, som en Larve sølvindspundet,
dvaleblunded,
frem imod os mylred Guldfiskstimen;

over Bølgerne med rappe
Skælblink hoppende de fremad hasted,

ret som var de vant' til dèr at snappe
Smuler, kasted'
af din Haand fra Stenaltanens Trappe.

Taagen laa paa Eng og Moser;
ensom gennem Himmelhavets Øde
svømmed Maanen; Horisontens røde
Himmelroser
fjærnt som nu i langsom Gustnen døde.

Nocturne II.

Det var en dejlig Sommernat; —
paa Havehjørnets lille Høj
vi havde os paa Bænken sat,
hvor Vindens Vinger Salven strøg
af Lindens Lokker, mens den fløj
forbi og kyste med sin Støj
de ranke Poppelpiles Hegn,
der gøs, som om der faldt en Regn,
en Regn af Lys, der blinked paa
de glatte, vævre Blade smaa.
Ned over Nattehimlens Blaa

i gylden Bue tidt der fòr
en Stjærne mod vor skønne Jord.
Fuldmaanen sænkede sin Straale
i Liljerækkens Sølverskaale;
de øste ud en Duftstrøm rig
og nejede sig sagte, lig
Røgelsekar, en Procession
af Alfer bar til dig, dit Mon
af Offergave, min Veninde,
du alle Liljers bly Gudinde! —
Med Duggens Perlesmykke paa,
og valmuekranset, Gærdet laa
som dysset i en Opiumsdvale.
En salig Rus! Den samme svale
Skærsommernats duftsvangre Drøm, —
halft sart, halft kaad, halft vild, halft øm,
halft alfelet, halft faunegejl, —
hvis gennemsigtige, klare Strøm
vugged mit Hjærte paa et Spejl
af himmelsk Ro og jordisk Lyst, —
som paa den hellige Ganges' Bryst
en Lotos vugges i en Krans

af Stjærneskær og Bølgeglans. —
Hvert Ord, hvormed din Læbe satte
omkring os let den klare Natte-
Luftstrøm i Svingning, genlød i
mit fine, overspændte Øre
som overjordisk Melodi,
lig den, en Komponist kan høre,
naar indadvendt han lytter til
sin Sjæls ufødte Strængespil. —
Og mens jeg lytted, Tiden randt
saa hastig, at dens Bølger svandt,
som frosne i en Evighed. —
De drømmebaarne, svimle Sanser
selv Rummets Skranker overskred,
som ellers deres Sværmen standser;
og som det laa foran os dér
i Blomsterduft og Maaneskær,
det svulmed ud til alle Sider;
jeg skued i uhyre Vidder,
som ej er til for jordisk Sans,
men overalt var Duft og Glans,
og selv det fjærneste var nær,

thi vi var begge overalt,
forenede til én Gestalt
i evigt Favntag, Bryst mod Bryst,
hvis grænseløse Vellyst dulmed
det lange Savn; — og Legmet svulmed
i yppigt Overmod, som vilde
det fylde Verden med sin Lyst,
som om dets Masse var for lille
til den uhyre Elskovsglød,
der gennem alle Aarer flød;
om vore Kæmpelemmer veg
Luftbølgen bort til alle Sider,
som i de længst forsvundne Tider
Havbølgen veg, da midt i Ødet
den unge Jord af Dybet steg
og væltede de mørke Vande
fra voxende, livsfyldte Rande,
der sitred som i Elskovsleg,
af Skaberkraften gjennemglødet —
— — — — — — — — — — —

»Det bliver sent, lad os gaa ind.«
— Du havde rejst Dig ganske rolig
og rørte ved min Arm fortrolig;
om dine Læber, paa din Kind
et Smil der lyste, ej af samme
Natur som Maanens Trylleflamme
men som det røde Lampeskin,
hvis Straaler fra den nære Bolig
igennem Hækken sig forvilded;
du gik mod Lyset, og lig En,
hvis Vilje Nervesøvnen hilded,
i dine Spor jeg fulgte trolig.

Og Havedørens Hængsler hven;
en lummer Varme, en forvirret
Mislyd af Stemmer strømmed hen
i Nattens Luft og svandt igen,
mens Ruderne i Døren klirred.
Jeg kunde ej gaa ind men blev
derudenfor, hvor Duggen drev
ned over Clematisens blanke

Smaablade og den frodige Ranke.
Saa vendte jeg mig, og mit Blik
vor sidste Vej tilbage gik.

Dèr hvælved over Højen Linden
sin brede Kuppel; Nattevinden
hidførte som en sød Musik,
hvad tusind Blade sagte hvisker;
de slanke Poppelobelisker
stod glitrende med Glans af Blik;
jeg Liljeprocessionen saà,
der skinnede i snehvid Silke,
og bøjende de spinkle Stilke
dryssed de røde Valmuer paa
det perlesmykte Gærde Sæden,
der gemmer Opiums-Drømmeglæden.
Alt var i Maanens Sølvslør hildet,
men i det hele fine Billed
var alle Dele bitte smaa,
skønt skarpt og mikroskopisk sikkert
og klart som i en omvendt Kikkert

med Undren jeg det hele saà.
Det var, som om nu Stedet laa
saa langt — uendelig langt fjærnet,
at aldrig did man kunde naa.

Da var det, jeg forstod, at Jærnet
maa smedes, netop mens det gløder,
at naar engang man Lykken møder
paa Livets altfor mørke Sti,
skal ej man staa fortabt, bedaaret,
men raadsnar gribe den ved Haaret,
før den er flagret En forbi.
Dér sad jeg nys, saa nær mit Maal,
elskovsberuset, med den blide,
tilbedte Skønhed ved min Side,
mens rundt om os Naturen tømte
til Bunden hele Lystens Skaal,
og jeg — Poeten — jeg forsømte
at tømme Skaalen, der var min,
med Læben ved dens Rand jeg drømte
og spildte drømmende dens Vin.

Kan jeg da aldrig gribe til?
Skal jeg da altid drømme kun
og sidde dum med sprukken Mund,
som Vinen aldrig væde vil?
Kan det vel komme, som skal tages?
Staar endnu aabent Lykkens Fang?
Vil over Drømmens Nat det dages,
og vækker mig dit Kys engang
— som Morgenvinden Fuglen vækker —
til dens Opfyldelse, der strækker
sig langt som Livets Timer ile,
med Drømmens Lyst skønt ej dens Hvile?
Ak, eller skal jeg tidsnok vakt
af Livets Haand, berøvet dig,
bedøvet af dens Sølvmor-Pragt
og sløvet gaa en livsked Vej,
til i den store Valmueslummer
for evig Frygt og Haab forstummer?

Saaledes tænkte jeg. Saa segned
jeg drømmeslap paa Bænken ned,

som Havetrappens Løvværk hegned.
Jeg trykte Panden feberhed
ind mellem vaade, kolde Blade;
fra Stuen, gennem al den glade
Virvar af Lyd, din pigekaade,
dagklare Latter til mig naade; —
men rundt omkring mig Sølvlys spilled
i Duggens Perlerad, der trilled
fra Vinens spidse Bladerande
som Nattens Taarer paa min Pande.

Novembermorgen.

Rim langs Vejens Hjulspor,
Rim paa Stiens Væg,
Rim i Egens Lokker,
Rim i Granens Skæg.

Regn i Sollys-Bæltet,
Blinken, Dryppen-ned,
som om Grøntet smelted
i en gylden Sved.

Over Pløjeagren
fra en gul Allé
lydløs Bladeflagren
som af Safran-Sne.

Gennemsigtig hvælver
Himlens Kuppel sig,
skyfri som jeg selv er
Solens lysblaa Vei.

Stjærnetyder.

Over Have, over Lande,
over Jord og Himmel svæver
Nattens dunkle Slør; — hun hæver
stolt sin høje Herskerpande. —

Panden med de tusind Øjne
stirrende bag Slørets Folder;
alle nøje Vagt de holder —
nøjest med de mest forfløjne.

Deres gyldne Straaler lige
ind i Hjærtekamret skinne,
skimte, hvad der bor derinde; - -
vogt dig derfor vel, min Pige!

Thi for mig de vise Stjærner
Intet hemmelig bevare: —
begge dine Øjne klare
lærte mig at tyde Stjærner.

Stjærneskuds-Ønske.

Tavse gik vi gennem Haven
i den stille Sommernat,
Himlen straaled dybt som Fløjel
med Brillanter rigt besat.

Alle Stjærner ivrig stirred,
dig de gyldne Blikke galdt:
nogle uforsigtige strakte
sig for dristig frem — og faldt.

Svimmel af en jordisk Skønhed
styrted ned en Sphære-Gud,
skrivende sin gyldne Bue,
til hans Fakkel sluktes ud.

Dog — før den var slukt, i Flamme
blussed op mit Ønskes Glød,
ret som tændt af Stjærnelynet,
og min Kind blev flammerød: —

»Fristerinde! du som rolig
styrted Ætheraanden ned!
giv mig Lykken, som han vilde
købe med sin Salighed!«

Siskensang.

Her Aaen sig vinder,
her Bølgerne rinder
saa sagte, her svinder
hver Larm;
ej andet her lyder
end Strømmen, der syder
og pilsnar sig skyder
langs Brobuens Karm,
og Løvtagets Hvisken
og Sang af en Sisken
om Elskov, der bor bag dens dunede Barm.

Og vilde du lede
i Busken dernede,
da fandt du dens Rede
og saà,
hvor trofast i Sinde
den kvidred for hende,
som stille derinde
paa Æggene laa;
du skræmmed dem ikke —
de dejlige Blikke
fortryller men skræmmer ej Sangere smaa.

Ak, gærne jeg vilde
kun friste en lille
og ubekendt Spille-
mands Kaar,
hvis vi maatte bygge
vor Rede saa trygge
i bladhegnet Lykke,
som Stormen ej naar,

og kun af dit skønneste
Smil maatte lønnes de
dugklare Toner, som du kun forstaar.

Men skulde det hænde,
at elskende tvende
dog lytted en Kende —
som vi
paa Siskenen hørte, —
saa Sangen dem rørte
og lettere førte
fra Hjærternes Hi
hvad dèr laa i Dvale
til Læber og Tale,
hvor stolt var min Løn, hvor taknemlige de!

Forglemmigej-Rondo.

Forglem mig ej! en ordløs Varselstemme
forkynder, at der sattes Slutningsstreg
for Livets »første Sang«, hvis Tone-Vej
var lig en fugle-strubet Nat i Maj:
snart er vi skilte ad, snart er du hjemme,
hvor Ingen elsker mig, men alle dig.

Dér vil de gærne lære dig at glemme;
vær da som Livet selv tung til at nemme
hin Kunst, hvis Muse tier dødssyg-bleg;
Forglem mig ej!

Husk paa, du var min Muse selv, da jeg
lod spire denne Sang, som du vil gemme,
en Sang saa sart som Blomsterne, der bræmme
Skovbækkens risle-glade Foraars-Leg,
og døbt med samme Navn: det lille, nemme,
»Forglemmigej.«

Afskeds-Sonate.

Nu falder Tidsoceanets Flod,
med tørrede Læber suger
nu Ebben til sig de Bølger, der lod
os jublende stige — de rive dig med
paa den glattede Bred
jeg staar med et Vrag af to hurtigsejlende Uger.

Tidt undes os kun et værdiløst Rov
af Tidshavets evige Dronning: —
fra Bundens urmørke, finnede Skov

en slimet Tanggren — fra Kølvandets Sti
over Bølgens Prairi
en visnende Skumblomst, der dufter af Salt for
Honning.

Men jeg er en Dykker; jeg redded en Skat
af Perler klare som Stjærner,
Smaastjærner fra Dybets saflorblaa Nat, —
de lyse op i den Nat, der nu
gaar frem, da du
min rødmende Sol! dig snart fra min Synskreds
fjærner;

— en Sommernat, over hvis Pandebaand,
der bøjer sig stjærnetynget,
den døende Aften sin Rosenhaand
har rakt til den kommende Dagning hen, —
en Nat lig den,
hvis blidnende Aandepust Havens Trætoppe gynged.

Nu vinker vort Samlivs heldende Kvæld
mine sommerfuglvingede Tanker
til en feskøn Have, de kende saa vel: —
i dit Spor er den grot, hvor dit Smil blev sænkt,
blev dens Knopsvøb sprængt,
med din Stemme hvisle de taareduggede Ranker.

Og hver en fløjlsbladet Blomst, hvori
en flagrende Tanke sænker
sig glad som en honningtørstende Bi,
Mimosens følsomme Kvist er lig,
hvis Bladeflig
for evig til sig sin lette Besøger lænker: —

Den lukker om Gæsten sit bløde Blad,
i Kronens duftmætte Kammer
den drukner ham i et Vellystbad,
i vuggende Følelsers bundløse Sø,
og lader ham dø
til Salighed bort fra Verdens Jubel og Jammer.

Men Blomsterfængslet vil aabnes i Gry,
og Haab vil parres med Minder,
og Livets Flodbølge stiger paany,
den løfter os sammen, den skiller os ej
men bær' os med sig
vidt ud paa Dybet, hvor Flod og Ebbe forsvinder.

Sestina.

Mit Øjelaag laa paa mit hede Øje,
som paa en Glød et Blad; tungt aanded Brystet;
formløse Billeder omkring mig bølged,
som naar jeg laa, hvor Engens Taager dansed,
og mine Tanker var som brudte Toner,
dem Vinden river løs fra rustne Strænge.

Da saà jeg dig, for hvem min Lyres Strænge,
har tonet; dog ej bly som før: — dit Øje,
der straalte, trylled mig, som Fløjtetoner

en Slange; — halft tilhyllet svulmed Brystet; —
om Haand og Ankel gyldne Ringe dansed; —
og som en Bacchantindes Haaret bølged.

Ud af det Slør, hvis Folder om dig bølged,
du tog en Lyre frem med gyldne Strænge
og gav mig den; — jeg spilled, og du dansed;
og kredsende du vendte bort dit Øje, —
vild sprang jeg op at trykke dig til Brystet,
men da forsvandt du som de lette Toner.

Jeg fanged hurtig ind de svundne Toner;
i deres klare Væld, som atter bølged
fra Lyrens Sangbund, skimtede jeg Brystet
som af en svømmende, og Haarets Strænge
paa Strømmen flød, og Blinket af dit Øje,
som naar en Stjærnes Lys paa Floden dansed.

— og snart du atter frit paa Gulvet dansed; —
da jubled højere de rappe Toner,

og mere ildfuldt straalede dit Øje,
og alt som mere skummende der bølged
en Klang-Kaskade fra de ramte Strænge,
du nærmere og blottet gynged Brystet.

Da stemmed fast jeg Lyrens Arm mod Brystet,
og vildere, som dine Fødder dansed,
løb mine Fingre paa de pinte Strænge,
indtil de sprang med skarpe Klagetoner,
og du forsvandt, som Taagerne, der bølged
paa Engene, — og jeg opslog mit Øje.

Af Toner vildt ombølget bort du dansed;
men ej dit Billed svinder, før mit Øje
brister, og Hjærtets Strænge-Leg i Brystet.

Nocturne III.

Alene gik jeg ved Stranden en Nat langs Okeanos' Elv;
jeg havde vel vandret selvanden, hvis Mindet om dig var dig selv.
Paa Himlen Stjærnerne flimred som Fakler i Blæst, deres Skær
som Guldkorn paa Bølgerne glimred; tungt sukked de blædede Trær;
og tangsvøbte Sten, som Trolde paa den øde Havstok at se,
slog Bølgernes begsorte Volde til Skum som fygende Sne;

over Vandet fløj kredsende Maager, deres Skrig i dets Brusen fór ud
gennem Struber hæse af Taager og Havskum og Kulde og Slud.

— Men nu har Dagningen svunget sine Slagfjærs purpurne Rand,
og med gyldent Næb har den sunget, til Glæden blev vakt over Land;
det Hav, der med stønnende Sukke som en Fange sled i sit Bur,
er et smilende Barn i sin Vugge under Tæpper af vævet Azur.
dog — hos mig er det Nat, og mit Lys er som Stjærnernes brudte Skær,
der falmet paa Dybet gyser, jeg sukker som bladløse Trær,
og Haabets Bølge forsvinder i et Skumfog paa Stene og Tang,
og som havsalt Skum mine Minder, som de skumdrukne Maagers min Sang.

Nocturne IV.

Ingen Toner og ingen Duft; —
fra Krystalskiven højt i den frostklare Luft
lydløs fin
over Sneskoven Lysregnen falder;
som Diamanter paa Hermelin,
som Støv af Krystaller
blusse dens Draaber med blaahvidt Skær
paa svagt glas-raslende Rimfrost-Trær
og Straa som slanke Koraller; —
intet Grønt, ingen Jord;

Skygger af Granernes hvide Luffer
blaalig langs Stien sig tegne; —

paa Stien kun mine egne
snestøbte Spor.

Farer jeg vild? — mon Mindet mig skuffer?
Sig mig, min Elskov: — hvor? —
Var det ej her en Avgustkvæld ifjor,
var der ej Hvislen af blinkende Blade,
Susen af Graner,
Fuglesang, bølgende Dufte og glade
sødt henaandede Ord —
Alt, hvorved Hjærterne drømmer og aner,
Alt, hvorved Sanserne blændes; —

paa Stien kun Tvendes
græssvøbte Spor.

Nej, lad dem hvile, de frosne og visne
Minder i Hjærtets sprukne Urne,
naglefæsted' af Rimens Torne!
Nu, da Taarer ej væde
Kinden, førend de isne,
nu er ej Tid til at græde;
her er ej Sted til at haabe og lide
midt i den straalende, isnende hvide,
evige, følelsesløse Natur.

Ulmer det end bag Forsteningens Mur?
Det er, som det sidste Sandskorn var rundet
og svundet fra Timeglasset;
som havde nu Livets Vægtskaale fundet
omsider den evige Ligevægts Havn
uden Stigning mod Haab, uden Sænkning mod Savn,
medens Tungen, en Naal i Udviklingskompasset,
som af et magnetisk Søvnslør bundet,
stod pegende mod det Bevidstløses Pol
uden Svingning — den svageste blot.
uden Udslag til Ondt eller Godt.

Nu er Jorden skjult for sin Moder-Sol;
den har ødt sin guldtunge Arv,
i dens Knogler den glødende Marv
bliver kold, og Aarernes Ild uddrukket;
hvor har det ej banket, dens uhyre Bryst!
det har hævet sig stolt i berusende Lyst
og sænket sig atter og stønnende sukket
under Lidelsens kvælende Mareridt;
for hver eneste Lyst har den tusindfold lidt —
det er godt, at dens Glød blev slukket
fortæret, brændt ud i sin egen Flamme,
kølnet og størknet i Isens Ramme,
krystaliseret til evig Tid,
som oppe i Datter-Kloden saa gold
og klar og isnende hvid,
hvorfra nu Lysregnen falder,
Krystallys over Krystaller. — —

Den straaler saa ren og saa marmorkold,
den uddøde Jord
som et Alterbord;

hvor var det ej smykket saa mangefold!
Pragtblomster og Blade
har dækket dets Plade
med Kransenes levende Farvekaskade;
hvor blev det ej dyrket fra Tidernes Old!
Millioner har blødet,
og Blodstrømmen gødet
dets Sokkel, mens Brændofrets Flamme forsøded
med Virak sin Ligstank fra Baalenes Vold;
under Jubel og Jamren dets Litani
blev vævet af Lovsang og Blasfemi. —
Det er Alt forbi;
aftvættet er Blodet, hver visnet Krans
er smuldret og faldet, saa Marmorets Glans
kan straale i Lyset fra Maanens Oval
højt i det Livløses Tempelsal,
og hendøet er Præsternes Stemmer;
gennem den tynde, frostklare Luft
stiger min Aande med Livets Duft —
en sidste svindende Røgspiral
fra Ofrets sluknende Emmer.

— – — — — — — — — — — — —

Nej, det er endnu ej endt og forbi;
det var jo en Drøm, kun en Frostfantasi
lig Isens Blomster og Arabesker;
bestandig bag Snelaaget Livets Vædsker
jo koger i Jordens Aarer, paa Ny
Bevidsthedens larmende Dag vil gry.
Og atter vil Altret bekranses, og atter
vil Hymnerne fødes af Dødssuk og Latter,
og Slagtofre bløde,
og Brændofre gløde,
og Livsvægten miste sin Ligevægts Havn
og svinge og svaje
de selvsamme Veje
med Stigning mod Haab og med Sænkning mod Savn;
som før vil det aande,
det uhyre Bryst,
det vil svulme af Lyst,
det vil stønne og vaande
sig træt under Lidelsens Mareridt; —
s a a gaar det og m i t,
der syntes af Livet og Smerten forladt
kun en eneste Nat,

for atter at gribes af Stormen og bæve
paa samme Bølger, der sænke og hæve
Naturlivets Bryst, — som en Nøddeskal vipper
i Kølvandet af en Fregat.

Jeg vil hige mod Haab, som jeg nølende slipper,
og frem vil jeg stride
mig vadende, svømmende,
gynges af Dønningen, brydes med Strømmene,
nyde et Gran for des længer at lide
og tvivle om Meget, som endnu jeg tror.
Men tidt vil jeg føle et Sting i min Side
og standse med Kampen, den kraftudtømmende,
medens mit Blik, der af Taarer blændes,
bitterlig drømmende
følger de Tvendes
græssvøbte Spor.

Udbrændt.

Aaret lever op igen,
og den kredsende Jord
naàr paany i sin Bane hen
til Himmelegnene, hvor
min Stjærne blinked, Vaarvinde lufted,
Solstraaler vinked, Smaablomster dufted,
og min Elskov jubled ifjor.

En pinlig, vellystig Gysen gaar
med Mindet gennem mit Sind,
som gennem en udbrændt Klode, der naàr
i Vaarregionerne ind: —

den synes, den finder sin tabte Grøde,
den gribes af Veer, kan dog ej føde
en Blomst frem i Solens Skin.

End den løber sin luftige Sti,
furer sit vante Spor,
endnu synger den sit Parti
i Sphærernes evige Kor,
men Banen er gold, og Sangen Klage; —
har Rummet til den en Afgrund tilbage
hvor Hvile og Tavshed bor?

Forgrundsskygge.

Jeg aanded atter frit, og jeg traadte saa kækt;
jeg mente, mit Saar var lukket og lægt.

Der var Stimmel og Trængsel paa Kunstudstillingen,
Farver og Varme og dansende Støv,
som lyste i Solstraalens skraanende Belte;
der var Hvisken og Tisken, Beundringssuk
og halvskjult Gaben og Smil og Buk;
der blev kritiseret, gjort Kour og lét;
der var Bredgades Modehelte

og Landmænd, der mødtes paa Kunstens Gebet:
»Sikken Mark nu, saa fuld af Ukrudt! vi har
sgu ingen saa ussel i hele Herredet.«
Der var Frøk'ner, som keg i Lorgnetternes Glar
og Fruer, der lugted til Lærredet.
Der var kritiske Øjne i hule Hænder,
som tydelig sagde: »her sér I en Kender.«
I Foraarsmodens Façon og Kulør,
med nikkende Fjær og vimplende Slør,
trængte geskæftige Damer sig frem: —
— »Se nu ikke paa det, jeg kan ikke li'e Graavejr.«
— »Vi maa skynde os lidt, hvis vi ellers skal faa hver
en Sal sét igjennem, før Kl. er 5.«

Det var ikke til mig, det Sidste blev sagt;
jeg stod for mig selv og betragtede ikke
et Graavejrsparti; — der var Varme og Pragt
og Sommermiddagens dirrende Lys
over Landskabets Flade lagt; —

Fjorden straaled saa glat som Is,
der rørte sig næppe en Vove,
og langs den bakkede, bugtede Bred,
hylled' i blaanende, duftig Dis,
dér drømte de tavse Skove;
gennem Himlens vatrede Skylag gled
et Bundt af Straaler mod Jorden ned,
som om en usynlig Dejlighed
lod glimre sin gyldne Vifte;
det var intet Billed, hvor Mørke og Lys
kæmpe og jagende skifte.
Jeg stirrede ind i dets frodige Fred
som ind i et Liv, fuldt af hvilende, klar
uendelig Lykke,
saa lys, at man næsten blev angst derved;
den blændende Strand i Øjet skar;
jeg savned en Skygge —

og hen over Sandet en Skygge skred.

Jeg vendte mit Hoved. — Der gik et Stød
gennem tusind dirrende Nervestrænge;
Blodet sig op i Kinderne skød,
Pulsens Stormbuk syntes at sprænge
Tindingens Mur; —
jeg vaklede ør . . .
— Jeg havde kun sét en slank Figur,
en bøjet Nakke, et skumhvidt Slør
om dunkelbrunt Haar med en sølvblank Pil,
en skarpt skaaren, ren Profil . . .

Det var kun et Nu. De hurtige Træk
var svundne i Mængden, og Skyggen væk.
Jeg saà paa det straalende Maleri;
det var, som havde hin Skygge slukt
dets lysende Sjæl i sin lydløse Flugt;
jeg saà intet Liv, ingen Lykke deri,
men Farver, sat' paa en Lærredsklud.
Og rundt om bølged de ind og ud

og rasled med Katalogets Blad
og hvisked og spøgte, — en pyntet, glad,
modbydelig Slægt . . .

Og jeg mente, mit Saar var lukket og lægt

Falken.

Jeg har forladt det lune Hjem
og krydser frem
mod Storm for spændte Vinger,
jeg stiger og slaar ned som Lyn
paa mangen Stork og Trane;
du staar og skygger for dit Bryn
og følger angst min Bane: —
»Barmhjærtige Gud, ak hvilket Syn!
du slemme Falk,
du Tyv, du Skalk!

du var engang ret from og god! —
godt, jeg betids dig flyve lod!
hvem kunde saadant ane?«

Min Glut! du skulde holdt paa mig,
dengang jeg ej saà koldt paa dig,
og trukket Hætten over
mit elskovsfangne Blik,
og bundet mig med Silkebaand,
mens jeg sad artig paa din Haand,
og tæmmet mig med Art og Skik,
og vant mig til at søbe af
den gamle lunkne Mose,
til endelig din glade Fugl
gik hen og blev en Vadefugl —
en slig Metamorphose
kan stundom heldig løbe af, —
det var din Pligt i Grunden,
du havde derved gjort dig
din hele Slægt forbunden.

Det skyldte du din Onkel,
Den fromme Stork, der stolprer om
i Mosens Slam, hvor Dunkel-
mænd pleje Raad og Dom, —
som bringer Børn paa ærbar Vis
foruden Slibrigheder —
som nødig bygger Reder
i Skovens stormbesøgte Skjul
men helst paa Præstelængens Hjul —
en fredet, agtet Borger;
og Jomfru Hejre, Tanten,
der tripper om saa sippet, sart —
det var din Pligt min sandten!
for Angst og mange Sorger
din Slægt du havde spart.

Jeg priser nu min Lykke,
at end jeg har mit Kaperbrev
og at jeg ej besvogret blev
med dine kære Frænder;
at ingen bløde Hænder

har stækket Vingens spidse Fjær;
at Øjets Ild blev ikke slukt
af Falkehættens Lær;
at ikke spagt jeg vader
omkring blandt Mosens visne Rør,
men stiger frit i baandløs Flugt
og maaler Himmelrummet
og hugger ned med Næb og Klør
paa mangen Stork og Hejre —
saa faar det vise sig, hvem der skal sejre.

Nattetaager ved Lejrbaalet.

I.

Nu, da i Vestens Skyr, som en Kugle af Rav
i Bølger af et højt, stormpisket Purpurhav,
han har dukket sig, den kongelige Sol,
da Ildsandalens Spor slukkes paa Hvælvets Vej,
og Himlen, der var lys som en Forglemmigej,
bliver mørk som den dybe Viol; —

nu kommer I til mig, som Taagens blege Kor
over Skovengens Græs og brune Mosejord

svæver hen, — til mig Stakkel, hvis Sind er
af Dagens Lys forladt, hvis Hjærte blev forstemt
som en udtørret Sø midt i Skovdybden glemt
— I, mit Venskabs og min Kjærligheds Minder!

Jeg kender eder knap; dog er I Aandedrag
af samme Skov, som før i den lysvarme Dag
fra Blomsterlæber og fra Bladelunger
har sendt i Luften hen duftrige Aandedræt,
der mod Søen fløj bort saa sommerfuglelet
til Fløjtetakt af tusind Fugletunger.

Men I, Taagernes Kuld! som den nu aander ud,
med sin Løvlunge slap som en vandtrukken Klud,
i en stjærneløs Nattevagts-Time,
I har ej Dansens Trin, let og elastisk ungt,
I svirre langsomt hen over Enggræsset tungt
og lavt som en Flagermus-Stime.

Ingen Fløjtetakt mer, men kun slud-hæse Suk;
paa Øjets kolde Glar til en salt-bitter Dugg
fortættes eders flygtige Taager:
eders Duft er saa sur som Lugt af Trøsk og Muld,
og eders Favnetag er Gys af Feberkuld',
jeg véd ej, om jeg drømmer eller vaager.

Vig bort! — hvad vil I da? — har I mig endnu kær?
Nej, I vil lokke mig, som er i Fjendens Hær; —
jeg rejser med et Sæt mig overende;
saa hyller jeg mig tæt i min Feltkappe ind
og ser mig om ved Lejrbaalets flagrende Skin
— mine Kampfæller, hvor er I henne?

II.

I Mørkets Kaabe svøbt'
rundt om, som støbt'
i Staal, hvis Skinner Luens Genskin slikker,
de tavse Vaabenbrødre ligger;
en Haandfuld Mænd; —
men Folk, der alle blev i Aandens Ilddaab døbt.
Frihedskokarden
De bære. Det er Mænd af Fremskridtsgarden.

Garden, som dør, men fejg
den gier sig ej;
thi plettet er af Skud, som Leopardens
brogede Skind Standardens
ældgamle Dug;
og Stjærnen højt paa Stagens Top, der viser Vej,
den blinker over
det Sted, hvor rødest brydes Kampens Vover.

Paa Krigens blodige Sti
jeg véd at vi
skal segne; vore trætte Ben vil blegne
i Ørknen fjærnt fra Kanaans Egne;
og Slægtens Blod
maa mer end engang løbe gennem Dødens Si,
før det kan skumme
som ædel Vin i Lykkens gyldne Kumme.

Men Bannerstjærnen, som
vi flokkes om,
har med sin Straale som en Gravstik prentet
sin gyldne Skrift i Monumentet,
naar paa dens Vej
vi ligge brændemærkede af Fjendens Dom,
langsomt forblødte
af stumme Pile fra en dækket Skytte.

Jeg frygter ikke Fald og Saar,
og fast jeg staar

i Pilebygens Kast, men jeg kan ikke
trygt hvilende om Natten ligge;
jeg Syner sér;
igennem Nuets Tavshed Fortids-Røster naàr,
jeg faar ej Slummer; —
Tys! røres ikke hist Reveillens Trommer?

De lunkne.

Sandhed, Gudinde! sig mig, hvem var hin
forkomne, pjaltesvøbte Tiggerskare,
der skjalv paa Tempeltrappens Marmortrin
— som Gysen Blomsterne kan gennemfare
i Gry, — da Lys fra Kjortlens Regnbuebræm
og Stjærnekransen straalte over dem?
som bad og frygtsomt strakte Haanden frem?
den Hob, til hvem

kun dine Svende. Væmmelse og Gru,
Almisse kasted, mens de hæslig smilte,
da Haab, Begejstring, Fred og Ry som du
med bortvendt Aasyn ind i Templet ilte.

Har de ej Hvilested, ej Land, ej Vraa?
Hvo var de, hvorfra kom de, og hvor gaa
de hen? — hvi luktes, da de banked paa,
Portfløjens Slaa? —

»Du spørger hvem den var, den Hob, du saà:
dens Navn er Legio — en Legion,
der stedse paa det tørre helst sig lejrer,
som triumferer tidt men aldrig sejrer,
som hverved i hvert Land, af hver Nation,
og sanked Navne i hvert Tungemaal,
Navne med hver sin Vægt paa Verdens Skaal,
og hver sin Klang, — som rent og lødigt Guld
er Nogles, dog de fleste af dem klinge
som Kobber knap, — men mægtigt eller ringe,
tungt eller let — det varer ikke længe,
før Tiden skal sin Jernhaand tage fuld
af dem og kaste dem som Regnepenge
i Grams til Afsky, Glemsel og Foragt. —

Forskellig vel er deres Rang og Magt,
som deres Maal var ulig deres Vej,
som Angrens Smerte, den de ej kan lindre,
var deres Brøde større eller mindre, —
men alle ved mit Blik de krympe sig
med Selvforagtens Orm i deres Indre.

»Øverst paa Templets brede Marmortrappe,
Portalen nærmest, husker du, du saa
en tidlig ældet Ynglingskare staa,
med Panden bleg og sky, med Miner slappe,
med visne Kranse af Violer smaa,
med Attraas Ild i Øjets dunkle Vraa,
der som en osende, forvildet Flamme
slog ud mod mig og slukned i det samme,
da Frihedspustet fra min Kjortelsøm,
svanger med Duft af deres Ungdomsdrøm,
strøg som en Vaarvind over deres Flok.
Af dem har hver min Elsker stolt sig kaldt,
de sukked for min Fod, de offred alt.

Saa trykte jeg min Krans om deres Lok,
mit Kys paa deres Pande, — men de saà
mig kysse Andres Læbe, Andre, paa
hvis Hoved jeg en Krans af Stjærner satte
med evigt Genskin af min egens Glans;
da mente de sig svegne og forladte,
Skinsygens Orm bed deres Blomsterkrans,
der som en Begkrans brænde vil og klæbe
sig fast til Panden; Kysset af min Læbe
sved deres Hjærne. — De drog udenlands
fra deres Elskovs Hjem og Længslers Havn;
i Skøgers Selskab spotted de mit Navn
men dreves hid af deres aldrig dræbte Savn.

»Du husker Andre, nærmest hine just,
dog lavere, bevæbnede men tamme,
med Skjolde, pletfri ej men uden Skramme,
med Sværd, der rødmed ej af Blod men Rust,
med Brynjer uden Bule eller Rift,
og Panden under Hjælmens Skygge bar
som deres Vaaben intet blodigt Ar

— den vilde Kamps og Modets ædle Skrift —
men Rynker, prægede af Fejgheds Stempel.
Se disse kom bevæbnede en Dag,
mens deres Ungdom blussed, til mit Tempel,
brændte af Brynde efter ung Bedrift,
rede til Døden for min evige Sag.
Saa tog jeg deres Sværd og signed dem
til Slag mod Løgn, der bryster sig om Dagen,
og den, der natlig dukker sig i Smug;
min Stjærne lod jeg odde Bannerstagen,
mit Ild-Tegn mærkede dens Purpur-Dug;
mit hellige Løsen lærte deres Tunge.
Og de drog bort med Sang. I deres Hjem
de rejste Lysets Banner, og de Unge
omkring det flokkedes — men sejred ej.
Foran dem, bag dem, rundt om, fjærn og nær
opspærred Løgnen sine Hajtands-Kjæber.
Da sank afmægtig deres Mod og Sværd,
Kampsangen drypped død fra deres Læber,
de veg og gemte deres Vaaben hen,
de spredte sig og vented bedre Tider, —
som kommer, naar engang en Slægt af Mænd

hen over deres øde Grave skrider; —
men de skal aldrig mere drage Sværd fra Lænd.

»Men lavest, skulende mod mig, der gik
forbi dem, frygtende at Lykken holder
maaske sig skjult bag Kappens side Folder,
med Spillerens udbrændte Feberblik,
hvis falske Tærning over Bordet ruller,
med Miner, slappe halft og halft fortrukne,
med trællebøjet Ryg og fremskudt Skulder,
med Regnebrættet paa de krumme Knæ —
dèr sad den usleste, den ormestukne
frugtløse Frugt af Slægtens raadne Træ.
De følte aldrig Elskov eller Mod
opildne deres lunkne, blege Blod.
Dog, mens mit Navn i Mængdens kildne Øre
var Fløjteklang, da kunde man dem høre
i høje Toner pralende bebude
den evige Sandheds frie Ret og Krav;
for Tidens Vind de løfted Frihedsfanen.
Men da min Stjærne vendte sig i Banen,

og Vinden fyldte Kirkeskibets Klude,
de drejed sig med den som Vindfløj-Hanen,
og Solden i min Hær de fandt for lav.
Dog endnu hist i Arkens gamle Skude
de skele frygtsomt efter Vejrets Manen
og regne ud, hvad Løn jeg, hvis jeg sejred, gav.« —

Hvad Hævn og hvilken Straf har du beredt,
vor evige Gudinde! da for hine,
som har din Herlighed og Skønhed set,
og kendt din Kraft; der nævnte sig som dine
men svigted dig, forraadende din Sag;
som bjærged Gods ved vore Flaaders Vrag,
som elsked Hvile mer end blodige Slag,
Nat mer end Dag?

Thi det fuldt vel jeg vèd, at ej du er
med Grusomhedens Vellyst kendt, som hine

dødsdømte falske Guder, Mennesker
har skabt i deres Billed for at pine
enhver, som længes bort men vakler fejg
med Trusler om et Baal, der slukkes ej,
og hidse Pøblen mod de Fri, hvis Vej
er traadt af dig! —

— »Selv skal de dø, som og min Ven og Fjende,
men ikke saa skal deres Navn og Minde.
Det skal ej dø, ej leve: — angst det bygger
imellem Liv og Død, som Dæmringsskygger
imellem Lys og Mulm. Paa Klios Bræt
et navnløst Tegn, en dunkel, smudsig Plet
den Usles Minde skjuler og bevarer.
Og peger man, og spørger man om det,
da skal det hedde, — hvis ej Tavshed svarer: —
Han var blandt dem, der dyrke Grændsens Ørk,
hvis golde Sand har al hans Kraft udtømt;

han var ej levende ej død, ej slet
ej god, ej kold ej varm, ej lys ej mørk,
ej skjult i Mængden heller ej berømt —
han selv er ej, hans Værk var ej, hans Navn er dømt.«

Til Reactionen.

— Men der fortælles ogsaa, at der viste sig for dem et Syn i Skikkelse af en Kvinde, og at hun, da hun havde vist sig, opmuntrede dem, saa at hele Hellenernes Hær hørte det, efter at hun først havde udskæmmet dem med følgende Ord: „I afsindige! hvor længe vil I skodde?"

Herodot (Slaget ved Salamis).

Har I ej set og hørt og skælvet, Daarer!
og nipped ej Trierens Aarer,
i eders valne Hænder, Bølgetoppens Skum,
da over Slagets Bugt fra Næs til Odde
Gudindens Røst genlød fra Æthrens Rum:
»Afsindige! hvorlænge vil I skodde?

»Hvorlænge vil I vige, Athenæer!
med Aareslag og nøgne Ræer
i Strandens raadne Tang, til paa den trygge Jord
vanæret Agterstavnens Kølgang skurer,
og kneble eller kaste over Bord
de Mænd, der pege ud, hvor Faren lurer.

»Hvor Faren truer, og hvor Sejren vinker,
hvor mine Heltes Vaaben blinker
og mejer ned, hvad der har rejst sig mod min Magt;
hvor jeg Barbarerhordens Flaade spreder,
og hvor mit Tempels Grundsten bliver lagt,
og Muren rejst og krønet uden eder.

»Og da skal mine Sværdes Odde vendes
mod eders Fejghed, den skal brændes
den dumme Træmur om det hellige Athen!
haardt skal I bøde, for I ej forstod mig,
der skal ej lævnes eder Sten paa Sten,
thi hver, som ej er med mig, er imod mig!

»Se, rundt om jer skal Frihedsbølgen stige
og bryde ned hvert kunstigt Dige
omkring det stillestaaende, pestbefængte Slam;
og hvirvle det derud, hvor Dybet blaaner
med Solens Blink paa Bølgens Fraadekam,
saa det kan kendes, at jeg ikke skaaner
dem, der fra Slaget veg med Skam.« —

Har I ej hørt Frihedens Røst, I Daarer!
trods Fløjtespil til Takt af Aarer,
som skodder, og Strategernes de fejge Raab?
Hvor længe vil I Havnemudret lodde?
hvor længe skuffer I Gudindens Haab?
Afsindige! hvorlænge tør I skodde? —

Tusmørke-Idyller.

I.

Aftenstemning.

Erindring fra Taarnhøj ved Vedbæk, Februar 1881.

Udenfor er der mørkt og trist,
i Lindens nøgne og vippende Kvist
de sultne Krager med Næbene hugger;
Himlen er tjældet graat i graat,
indlagt med Striber af grumset blaat,
der Synskredslinien lukker;
Øresunds Flade
skærende hvid som en Marmorplade;

paa Stranden ligger
Isflager stablet som Dominobrikker;
Frosten og Tøen paa Vintrens Bord
spilled med dem; Indsatsen var stor: —
Liv eller Død for mange;
Frosten har sejret og skrabet langs Kanten
af Bordet Brikkerne sammen i Dynger;
Indsatsen vandt den.
Veltilfreds sine Dødssuksange
hen over Landet den synger.

Inde har Livet og Freden bygget;
Stuens Oval er lunet og hygget,
dækket med Tæppe og tættet med Lister;
Frosten, der ligger derude saa bister
og skærer Tænder ad alt det blide,
sender afmægtig ad Vinduet ind
som Mindelse kun det stikkende Skin
af Sneens uendelig hvide;
og henne i Krogens mørknende Skjul

Spjældet paa Kakkelovnsdøren lyser,
i Form af en flagrende Sommerfugl,
fra hvis gyldne Vinger der spredes et Skær,
som hen over Gulvtæppet gyser.
To Kvinder leger i Mørkningen dér,
af flagrende Lystraades Næt indspundne; —
hvem lo nu hist og hvem svarer her?
de ligne hinanden jo paa et Haar
som Midsommertidens idag og igaar,
lyse og skære, som Straaler rundne
af samme Lyskilde begge;
de smile — det samme Smil — og strække
Armene ud! den ene bær
i Hænderne løftet en halvaars Gut,
ham vil hun til Søsteren række:
og frem og tilbage, uafbrudt,
fra Hænder til Hænder, atter og atter,
fra Fang til Fang under Spøg og Latter,
vandrer den lille
levende Boldt, hvis Øjne spille,
hvis buttede Hænder

famle i Luften, mens Læberne stamme
Lyd, som en Moder kun kender.

Men henne ved Vinduets brede Ramme
sidder en Mand, hærdbred og høj,
urørt af hele den muntre Støj;
han synes at drømme, med Hovedet bøjet,
der tegner paa Rudens det hvide Bræt
i Vinkler sin Kul-Silhuet.
Vide han fòr og Havet han pløjed,
den hvælvede Pande, bitter åf Skummet,
har tidt — til Mættelse tidt — fornummet
i sig og om sig Livets Orkan,
og Vinternætternes stjærnesmykkede
Hænder, hvis snehvide Fingre rykkede
op med Rode saa mangen Plan
og frostsved alle de Drømme, de fandt,
har strøt deres Rim i de brune Lokker,
og ridset med Isringens Diamant
de fine Rynker ved Brynets Kant. —

Nu sidder han dér, alvorlig og tavs;
i mismodig Grublen hans Hoved rokker,
mens ud han stirrer, hvor Lands og Havs
Flader, i Frostbaand begge,
trøstesløst ud deres Hvidhed strække
og sammensmelte sig lidt efter lidt
i snavset Taage,
mens Skridt for Skridt
den lange Vinternats mørke Fortravs-
Tropper hen over Himlen trække.

Men pludselig vakt sit Hoved han vender;
gynget af fire forkælende Hænder
spræller hans Barn med de gladeste Skrig;
da klarer det op over Brynenes Buer,
Livets fredede Spire han skuer,
som nylig blev glemt ved det frosne Lig;
han synes, han skimter en Fremtidsslægt,
der høster Vin, hvor vi saa'de Taarer,
med sundere Blod i rigere Aarer,
under mildere Følelsers Varetægt,

og over hvis Vugge Livsarven daler
med større Løfter og færre Kvaler;
en sejrrig Slægt, der syngende drager
hen over Kløften, som vore Lig
har fyldt under Livets evige Krig,
og Lykkens forjættede Land indtager.
Han rejser sig sikker og stolt i Sinde;
Panden er løftet, der fødes derinde
bag Hvælvingen Toner med Orgelklang, —
ej Vinterstormenes Dødssuksang
men Ord, der straaler i Foraarspragt
med Livets Pulsslag i Rythmens Takt;
og Læberne smile, de vèd fuldtvel
at Sangen, der strømmer fra dem, har Held
og genlyder vidt over Landet.

— — — — — — — — — — — — — —

Jorden og Havet er sammenblandet,
en smudsig-graa Plet, som driver derude
paa Mulmbølgens Strøm i det uhyre Rum;

Stærblind og stum
synes en evig Nat at bebude
Straadød og Glemsel for hele det haabløse Land;
men fra det ensomme Hjem
trænger en Straale sig frem
brydende gennem den guldblanke Rude
vandrer den vidt paa sin lysende Sti over Sneørknens Sand.

II.

Morgenstemning.

Motiv fra Rysensten, Mandag den 14de Marts 1881.

Saa drejed jeg Laasen og traadte derind.
Den varme Fugtighed slog mod min Kind,
der blussed af Kulden, og fælded sig tæt
i Draaber paa min Lorgnet.

»God Morgen, Hr. Candidat! deroppe
paa Nummer otte, og fire før!« —
Jeg saà mig omkring; der klapred en Dør —

Dampen lidt tættere — Klasken af Lemmer —
vaade Fodsjap paa Gulvets Tremmer —
»Vær s'artig Hr. Overformynderen!« —
Han kom allerede ranglet og mager,
snublende fremad paa slubrende Tøfler,
med dinglende Hættebaand: — »Hvad behager? . . .
Omvæltningstiden . . . jo gu' begynder 'en,
hvis ikke man dygtig de Brusho'eder røfler.
Jeg har altid sagt, at de liberale
Idér og Principper var splittergale . . .
dér ser De jo selv, hvad de fører til — «
»— Ja men Gud bevares, Hr. Storck, De vil
da vel ikke sige, at her, hos os — «
»— Ikke det? ja da er vi sgu' godt paa Gled;
man byder jo Gud og Regeringen Trods,
og hvordan det ender tilsidst — det vèd — «
Han kvaltes af Dampen, der hvidlig blaa
slog ud i Gangen; — man hører og ser
ham ikke. — »Aa, Stenberg! lad Dampen gaa . . .
men sagte.« — »Ja vel, Hr. Grossèr!«

Travlt i den store Renhedsfabrik;
en aandedrætstrykkende, vammel Lugt,
med Stænk af Vanille, bølged i Rummet,
som disigt Halvlys fra oven fik.
Dampen i Rørene hvisled og summed;
saa klirred en Klokke, og Hamren blev brugt,
til Dampen tav under Styrtens Plasken . . .
Det var Døren, der knirked . . . En Pusten, og Klasken
af vaade Hænder mod Bryst og Laar . . .
Raaben og Svar . . . Trætøfler, som slaar
en klikkende Takt til en stakaandet Stønnen — —
— Jeg havde trukket Gardinet for
og tændt min Cigar, og med sagte Nynnen
Morgenavisen jeg folded ud —
Hvad! Czaren myrdet! — nej — jo, der staar'et:
Dynamitkugler sprængte . . . det andet Skud . . .
Benene knuste . . . og død af Saaret . . .
Knust og splintret! — h a n gaar ej igen
den hvide Czar! — hvor sendtes h a n hen,
hvis Navn sendte Horder af lænkede Mænd
mod Øst, hvor den evige Snemark lyser —
er han sendt ned dèr, »hvor Ingen fryser«?

Blev Underverdnen opskræmmet ved
Selvherskerskyggens de haltende Fjed?
Har den vakt sine Store for værdig at hædre
Sønnen af alle de marvfulde Fædre,
hvis Purpur han bar, og hvis jærnrige Blod
flød blegt i hans Aare, der gød det til Bod
for deres Synder og magtdrukne Færd? —
Rejste sig alle de mægtiges Skarer,
bøjed med et sig de spidse Tiarer,
de straalende Turbanner, vajende Fjær,
Guldringe og ædelstensblinkende Kroner?
Rakte ham Louis Capet sin Haand
og sagde: — »Velkommen Broderaand!
Du Retfærdigheds Ven og U-Rets Soner,
velkommen hid, hvor vi samles alle!
Du, som er en af de sidste, kom,
sæt dig og hvil, mens de sidste falde
hist oppe for Folkenes Rædselsdom!« —
— Eller blev der end ikke hin Skygge tilbage,
ingen Sjæl, der kunde til Hades drage,
ingen Tunge til Regnskab for godt eller ondt?
Sluktes hans Liv med hint sidste Sekund?

Blev Sjælens glatte Atomer splittet
som Benenes Splinter af Dynamittet? —
— Nok, han er død; og Forsynets Haand,
(skønt trykket taknemlig i Bulletiner)
blev trættet før den, der Mordstaalet hvæsser
paa Tusindaars Trældommens jærnspundne Baand.
Nu er det forbi, nu vandrer ej længer
Gendarmer, Lakajer, Kosakker, Tserkesser
paa Miner, som trued en Kejsers Liv.
Men nu, — hvad gærer i Tidens uhyre
evindelig buldrende Blandingsgryde?
Vil Gift eller Vin den imorgen os byde?
Var Knaldet den russiske Friheds »Bliv!«?
Kan »Folkeviljen« Statsmusklerne styre?
Eller skal Sonofrets Blod kun yde
friskt Pulsslag til Reactionens Aarer,
ny Væde til Krokodillens Taarer?
Bliver de russiske Explosioner
rundt i Europa en ny Salut
til den gamle Pagt mellem Altre og Troner?
Vil en hævnende Søn, til han selv bliver skudt,
Knutterne bytte med Skorpioner?

Skal Revolutionens Brechefyld
spiddes paa Bajonetternes Gitter
eller dingle derinde i Lystskovens Kroner,
hvor hans Majestæt paa sin Morgentur
mønstrer bekvemt sine Galgenfugl-Doner?
vil ej den Frugt, som fra Løvhanget titter
sprede en Pest, der med Dødsdomme smitter?
— — — — — — — — — — — — — — —

Hvad nu? — et Klask: — Trætøflerne laa
paa Gulvet og Hætten paa Bænken.
Det var Punktum for al Fantaseren og Tænken.
Jeg vaagned; nu var jeg paany i den gamle
Styrtebadsanstalt paa Rysensten;
jeg indaanded Dampen, den fredelig vamle,
jeg hørte hele den vante Færden. —
Og ude paa Gangen docered der En:
»Det gaar sgu bestandig tilbage med Verden
paa Grund af den slappe Humanitet;
(gnid ikke saa voldsomt) — og ret beset

(De skrubber mig Huden af Ryggen) — vi trænger
til Viljer, til Jærnmænd, som vil regere
og kraftig kan Tøjlen og Pisken haandtere,
for dette — tro mig — det gaar ikke længer.
Pøblen maa kues; kun saadan en Czar,
der ikke paa Folket med Hansker ta'er,
kan Samfundsondet tilgavns kurere.
(Aa, vil De række mig Skjorten) . . . Hænger?
ja, hængte blier de, den Sag er klar;
men det er just Fejlen; nej, — Hængning bider
sgu ikke paa den Slags Slyngler mere,
dem maa man hudflette, brænde, partere
og radbrække langsomt . . . . . Men Gud bevares!
det gaar jo ikke i vore Tider!
Nu gælder det just om den mildeste Form:
for al Slags Pine skal Bæsterne spares —
baade Men'sker og Dyr — ja det er, Gud straffe mig,
ogsaa sandt! . . . De skal se man retter
og slagter snart kun med Chlorophorm . . .
af bare Ømfindtlighed . . . (Aa, vil De skaffe mig
Neglesaxen) . . . . .

En snurrig Fætter!
tænkte jeg, — naa, i det mindste er det
en Mand, som er yderlig original:
en Junkertype fra Renaissancen,
bryder sig lidt kun om Sprogelegancen,
snakker fra Levren — om ikke fra Hjærtet,
sparker fra vor Cultur-Piedestal
Humanitetsguden modig bort;
gaar ej paa Compromis og Accord
men siger aandsoverlegen: »bliv os
fra Livet med eders fine Nerver!«
En Joseph de Maistre redivivus!
Jeg maa dog sandelig se den Ka'l,
som saa besynderlig barsk og djærv er
dersom han ej er ganske gal.
Saa kigged jeg ud. — Hm! Tredve paa Bagen,
Middelhøjde og taalelig trind,
plirrende Øjne, rødmusset Kind,
Dobbelttendens under Hagen;
en Nakke, der folded i Læg sig blødt —
bag svindende Haarskyr en Maane i Gry —
et Smil, der vexled fra honningsødt

til syrlig Stramhed (omtrentlig som Smagen
af edikesyltede Asier) —
hint stedse beherskede Smil i Ly
af passende kvikke Moustacher; —
en Skjorte, hvis Bryst uden Plet eller Pli
stod aabent og lod en dadelfri
Uldtrøje just blive set,
men antyded nedentil, foldet, diskret,
den ej uanselige Mave,
som stræbsomme Borgere have,
og Cæsar ynded, som vel man begriber. —
Løbet af let Kaliber.

Og medens jeg mønstred fra Top til Taa
den halvnøgne tvættede Mandsling, som stod der,
tænkte jeg: — nej, det er ikke jer
I højbaarne Fyrster og stolte Despoter
med Purpurkaaber og Guldkroner paa —
det er ikke jer, som er Folkenes Svøber,
skønt Digternes Vers eder bittert døber,
og Helvedsmaskiner mod jer man støber; —

nej, det er dem, det er ham og hans,
som ikke blev fødte til Tronens Glans,
saa lidt som til Livet fra Haanden i Munden,
som ej er i Toppen end mindre i Bunden;
de holde sig stive, naar Cæsar snubler,
stive i Ryggen med Rygrad af Rubler,
med Hvirvelsøjle foruden Marv,
deres Adel er Mynt, og Mynten er Arv
fra Hænder, som — dog, hvorfor Næsen stikke
i saadant? — Mynten den stinker ikke,
det sagde han sandt, hin romerske Kejser,
og om dens Besidder, som fornemt knejser,
breder sig jo, mens han slentrer forbi,
en Blanding af Staldduft og Patchouli;
sin junkerlig drejede Knebelsbart
han giver en Salve af gejstlig Art,
han er Kirkens Værge, Moralens Præst —
for Folket sømmer Askesen sig bedst!
men selv han sig taalelig hyppig gotter
ved gamle Vine og unge Kokotter; —
paa hans lave Pandeskals Hjærnehynde
Trællesind boler med Herskerbrynde.

Slig ser de ud, eders trofaste Schweitsere!
bøj jer for dem, I Konger og Kejsere!
De — de er Legemet, I er kun Skyggerne!
de — de er Benene, I er kun Krykkerne!
de er Hovedet, I er Parykkerne —
smuldred' i Lokken med afblæst Parfume!
Hvad var vel I, hvis I kom alene?
Umuligheder paa Livets Scene!
I, med jert Kort- og Teaterkostume —
udspillede Trumfer, udspillede Roller!
Nej, deres tusinde Arme holder
jer oppe og skubber jer tjenstlig frem;
en efter en maa I op i Brechen,
et sikkert Offer tilsidst for Kardætschen: —
»Faldt han? godt! der er nok af dem!
Kong den sjette død! Kong den syvende leve!«
Men selv de bestandig i Sikkerhed blive,
de gaa med det evige Smil omkring,
rørende Haanden til slet ingen Ting,
har intet vildt eller blodigt i Sinde,
og myrde dog — uden en Plet paa Skjorterne —
Kejseren først og saa Kejsermorderne.

de har sledsket Retfærdigheds strenge Gudinde
til en Kokette for Magten parat,
i hvis Tempel Mammon kan fenstre. —

Men Bademestren: »Hr. Candidat,
den sidste er inde tilvenstre.«

Frihedens Vugge-Ballade

i Opløsnings- og Oplysningstiden.

Visselulle! sov, sov sødt, mit Nus!
Dersom ikke du dyr dig, naar jeg skænder,
løser op jeg baade for Buxer og Blus',
og af Ridepisken, du kender,
faar du Ris, mit Pus!

Men ifald du sover paa en Studs,
faar du nye Sko med dejlige Spænder,
der vil gaa paa Kongens Vej og Guds,
og en Skilling du fortjener
til din Gris, mit Pus!

Jeg Oplysnings-Natlampen tænder,
thi latinsk jeg er trods nogen Rus,
selv mit Navn — mit Navn! — gaar ud paa »us«!
derfor jeg til Rom mig vender
ej Paris, mit Pus!

Envoi de Prince:

Prins! sov tavs og uden »men«er,
saa faar du nye Sko med Spænder —
ellers Ris, mit Pus! —

Ode til den hvide Kritik.

Hvert Land har sit ottende Underværk.
Der raabes »Træd ind! Betragt og mærk!«
af Kraftpatrioternes Kor;
Rom har sin Pave, og Tyskland sin Bismarck,
Tyrken sin Port, og Polen sin Ismark,
og Britten agrariske Mord;
Frankrig er stolt af sin Republik,
og Rusland det har sine Nihilister,
men vi Danske har dig, du vor hvide Kritik!

du Literaturens prøvende Øje,
der vender bister
det hvide ud, som en tirret Tyr,
saa ofte du ser noget rødligt skinne,
selv om det er Dagen, der gryr.

Hvor skal jeg det Billed og den Lignelse finde,
hvori du er skabt, o du hvide Kritik?
Er det Sneen, hvis tindrende Øjne rinde
i Vand under Solens ildfulde Blik?
Er det Liljer, som aldrig saa eller spinde?
En sextenaars Konfirmandindes Dragt?
Eller Lagnet, som over et Lig er lagt?
Er det Svanen, der synger sin Svanesang?
Eller Gaasen, der tripper sin Gaasegang?
Det hvide Kors i vort Danebrog,
der faldt — som vi vèd — fra den aabne Himmel?
Hvad eller Skimmel,
der sætter sig fast i en muggen Krog?

Nej, intet af dette! men jeg har læst
— nu husker jeg det — i en sprænglærd Bog
om underjordiske Huler,
hvor Lyset aldrig har trængt sig ind,
hvor det evige Mørke skjuler
blindfødte Dyr, hvis blodløse Skind
er ganske hvidt;
det er din Slægt, og jeg haaber
at se dig — som dem jeg har set — i Sprit
(hvad stedse Du mangled) med Etiket
og et nomen odiosum
i vort Naturaliekabinet
som et uddødt Kuriosum.

Lejrscene.

Erindring fra Efteraarscampagnen 1879.

Das geht ja hoch her, bin auch dabei!
Ist das eine Armee von Christen?
Schiller: Wallensteins Lager (Kapuciner).

———

— — Ja rigtig! det hændtes forleden Dag. —
Vi havde nylig leveret et Slag
og laa realistisk gruppered som i
et gammelt nederlandsk Lejrmaleri,
plejende Kødet i Ro og Mag.
Vagtmestren for Pappenhejmerne fik
af Marketenderskens Krus en Drik
— over Tørsten maaske — naa, en ærlig Sag!

Musketterernes Tambourmajor havde sat
sig paa Trommen; han spillede Krone og Plat
med en ung Kornet af *Enfants perdus;*
tre Jægere sang i vilden Sky
en af Døgnets Salmer — thi Evighedens
dem har vi — ved Pavens Tarme! svedt ud —
undtagen den blegnæbed' Fyr, Trandunken,
som altid gør Holdt ved det første Skud
og helst smurte Haser. — Saa var det medens
de brølede værst, at han kom, Hallunken,
du forstaar mig nok? Kapucinermunken.

Han var nok Landsknægt, den Gang han var ung;
lidt raa har man sagt; kan gærne være;
han tjente sig op til Kondottiere,
men Hellebarden blev ham for tung,
og Solden for let, og for hed Redouten,
sin Køllert han kasted og gjordede Kutten.
Fra mager og raa blev han from og fed;

han blev Bodsprædikant for den unge Slægt
først jo som Munk, men saa som Abbed;
nu lægger han paa Kardinaldyder Vægt;
— han kan godt blive Pave endnu, — hvem vèd?

»Hejsa«, raabte han, »I er nok glade!
Har I alt lagt eders »Panser og Plade«
sidder I højt i Sejrens Palme
fløjtende lystig en »Døgnets Salme«?
I Galgenfugle! Døgnfluer, hvis Vinger
strækker kun til i de »unge Dage«
men aldrig en himmelhøj Flugt kan tage!
Materialister, hvis Krambod bringer
de usleste Pjalter til Torvs, — der ej
tør handle *en gros* med Idèer, som jeg
og mine Venner —«

— »Der gik fallit,«
mumled Kornetten.

Vor Munk vedblev:
»Naar har I kjøbt Jer et Afladsbrev
af dem, jeg falbyder næsten frit,

for alle Synder i Vers og Prosa?
Naar fortjente I Hæder og Ros a'
Fædrelandet? dets Sønner! Gud bedre'
Skiftinger er I og Landsforræd're.
Skulde ej eders Vaaben beskærme
vort hellige Land mod den hedenske Bærme,
mod Bjørnsons Norge og Häckels Germanien
Hugos Gallien og Darwins Britannien?
Og gjorde I ej, som I ikke burde?
Lod I ej frækt vort Zions Porte
for Fjenderne staa paa vid Gab aaben?
Vendte I ej eders nedrige Vaaben
mod Fædrelandets det blødende Hjærte?
Hærged I ej og lod Jer beværte
med Sus og Dus i vor Digterlund,
hvor Fuglene kvidre os sødt i Blund,
hvor Rosing alt blusser og Bøghen hvisler,
hvor Molbech i bløde Akkorder risler,
hvor vor Troubadour sig paa Mosset kan strække,
sammen med Forntidens Storslægts-Aner,
den mægtige tragiske Aandemaner,
han hvis Alvor burde Jer tæmme og skrække,

Tragediens Ernst, »der edle Recke!«
— Men I, hvilke Helte og Navne har I?
Schandorph, en Skændsel for Land og Byr!
Og Drachmann, Dragen, det store Dyr,
som der staar skrevet: *Et de mari*
vidi bestiam ascendentem
— jeg saa et uhyre Bæst opstige
af Havet — *cornua habentem*
— som stanger — *et nomina blasphemiæ*
— og med Bespottelsens Navne — Ve
over ham og Eder, men tre Gange Ve
over Feltherren, Antikristen, han,
Realismens og Syndens nøgne Mand
— *Homo peccati revelatus* —
saadan en Pontius Pilatus,
der spørger, hvordan det er bevendt
med Sandheden, hvorpaa vi tog Patent;
qvi adversatur, som byder os Trods;
saadan en Farao og Herod,
der tørster efter de nyfødtes Blod
— *et mittens occidit pueros* —
en Varulv, der gnaver et Aadselben

og tror, han har fundet de Vises Sten,
en Helvedhund, der vover at gø
ad Himlen og Herren« —
— »*Ventre de dieu!*«
raabte forbitret en Franc-tireur,
»kom ikke med Skældsord her til os
mod Feltherren! jag ham en Kolbe i Gabet!
knebl ham! skær Tungen af ham«
— men før
hans Tale var endt, raabte Munken:
»*Habet!*
saaret han er ved Guds eget Sværd,
ved Folkets Gudsfrygt. Af Englenes Hær
bortdreven er *filius perditionis*
— Fortabelsens Barn — ham skal I ej se
In domini domo — i Herrens Hus —
Super flumina Babylonis
— lad ham suge paa Labben ovre ved Spree« — —

Her hev Vagtmestren betids det Krus,
han just havde tømt, i Ho'edet paa Taaben.

Der blev en Staahej, en Allarm og en Raaben
om Raahed og Mangel paa Pietet
for Folkets og Guds og Moralens Profet —

— Ja det var det Hele, som dér passered,
og det maa man sige, at Kruset kurered.

Vivat.

Jeg er ej med at raabe »pereat!«
mod ham, der hader os og Tidens Stræben; —
jeg haaber ej, at Dødens Haand faar sat
ham snart det evige Segl for Ufreds-Læben; —
jeg ønsker ej, hans Aften naar til Nat,
og Ormen kryber gennem Knokkelkæben,
saalænge der er runkne Hænder nok
til Kransefletning for hans visne Lok; —

saalænge han har Gnist af Ry tilbage,
der endnu èn Gang kan slaa ud i Blus,
naar Dødens Hvirvelstorm hans Liv vil tage; —
saalænge end en snild Antonius

kan hidse ved hans Lig med Hyklerklage
Pøblen mod Brutus og mod Cassius; —
saalænge nogen til hans Gravfærd finder
Poeter, Præster, Kor og Grædekvinder.

Nej, lad ham leve længe, lad ham staa
graahærdet som forhærdet, mens de falder
rundt om ham alle, hvem han stoled paa,
til lukt er hver en Mund, der endnu kalder
ham Helt, — en smuldrende og skimmelgraa
forglemt Ruin fra en forsvunden Alder; —
saa lad ham falde, uden Brag, ukendt, —
og lad os rejse saa hans Monument.

Ej Skældsord, lærte af ham selv, vi prente
i Stenen, men de bedste Navne, som
i deres Tid Fremtidens Bavne tændte,
skal straale, hvor hans egen Plads staar tom;

fra deres Glans skal Efterslægten hente
Mindet om ham, hans Brøde og hans Dom.
Da skal kun Had hans Had til Regnskab kræve. —
Nej, Venner, intet »pereat!« — han leve! —

Rimbrev

til

Holger Drachmann.

Og derfor, unge, tapre Ven, byt om
din Trommestik med en Spaserestok!
tag Handsker paa, thi tro mig, det er nok
— med dine Evner, din Indignation,
dit Mod, som jo blev prøvet før idag —
at vise Uniform og tone Flag
blot ved at stille stadig sin Person
paa Hjørnet hen, hvor Godtfolk giver Møde,
og hilse dem: Højstærede Afdøde!
Holger Drachmann.

(„Til Karl Gjellerup". Dagsavisen
d. 13. Februar 1881.)

Ja, Trommen jeg rørte af Hjærtenslyst;
saa holdt jeg inde og lyttede stum: —
blev det hørt, hvad min Munk havde præ'ket?
da lød der en malmfuld, en velkendt Røst;

du var vækket derude ved Sundets Kyst,
hvor du sidder saa støt i det hvælvede Rum,
en Holger Danske, med Skægget
grot fast i dit Arbejdsbord,
imedens din gamle besungne Bro'er,
Havet, — som, sidst da vi saàs ifjor,
med sin Luffe-Klo havde taget
en Broderpart af din Havejord —
taarner om *Taarnhøj* i Højde med Taget
Isbjærgekædens straalende Vold.

Derude er koldt; — er du selv bleven kold?
Har din Ild lynet ud i »Tordenskjold«,
da du raader forsigtig til Maadehold
og rækker med Formynder-Mine
din unge Ven en Sordine? —
Det tror ikke vi, som kende dig,
du fødtes jo ej
»med koldt Vand i Blodet«, af Fiskenatur
du har kun Driften mod Havet.

Nej, kold blev du ikke bag Isens Mur,
men du havde fundet derude den fine
Taktik, *Ignorerings-Princippet* du laved
og fandt, min Methode var rent akavet;
den ny, den skulde nu hurtig faa dem
til Tavshed bragt, men — oprigtigt talt —
Finessen, bider den paa dem?

Paa hvem? »De afdøde« har du dem kaldt;
ja, døde er de, deri har du Ret,
mellem os kan der ej disputeres om det;
men det er, maa man huske, saa sin Sag
med denne Slags Døde: — De har den Vane
at gaa igen — selv ved højlys Dag —
den samme forslidte og aflagte Bane —
igen og igen: — *os* imponere
de ikke, nu vel!
men Trafiken bruges med afgjort Held
mod Folk, der tæller statistisk flere.
Saa er Spørgsmaalet: kan vi den Sygdom kurere?

Hvad er det »Situationen kræver«?
Jeg mener — med Uret eller med Skel —
at man her bør gaa frem,
som man ofte gør i et Sindssygehjem: —
gaa ind paa den fixe Idé at de lever,
og ramme dem netop med Livets Vaaben
for engang at faa slaaet tilgavns dem ihjel.

Her er Spørgsmaalet stillet, Debatten er aaben;
den kun om *Methoden* sig drejer;
teoretisk du vinder vel Sejer,
men i Praksis sejrer *jeg* ganske vist.

Lad se! Du raader mig her tilsidst
som Symbol paa Taktiken,
saa fin som du fik'en
opdaget — lidt sent — at jeg Trommestikken
skal bytte mod en Spaserestok;

jeg sætter nu — her dog kun for Kommers –
at omsider en Skok
af de døde, der nu gaar igen om Dagen,
kom dig og Sagen
tilgavns paatværs;
hvordan vilde du te dig?
vi skulde nok se dig
slænge dit Ignoreringskyrads
og træde ud af dit Ispalads
og slaa mellem hele den hylende Flok
et Slag, som det sømmer sig Realister,
med — — ja, hvis du rigtig var bleven bister
netop med din Spaserestok,
den er, som vi véd, forsvarlig nok,
just ikke beregnet paa Skygger.

Ja, for en Stok af saa kraftig en Sort,
for saadan et Vaaben mod Afdødes Nykker
bytter jeg gærne min Trommestik bort
og lærer at slaa den store Takt

af Mesterhaanden, du har mig rakt;
fordi du har Mod, jeg Haanden trykker
og kalder Sangeren Ven og Helt;
man maa give Agt
paa Landet, hvori man bygger;
vi bygge nu paa det reale Felt,
og hine — som sagt
de er døde — men kun ideelt.

Lev vel da hist ved det snehvide Belt,
hvor Isen drejer sin knagende Skrue,
mens du sidder støt i den hvælvede Stue
paa Taarnhøj og nærer, trods Frostens Bid,
i Essen den evige Digterlue
og hamrer og filer med trofast Flid
de kække Byronske Stanzer;
paa Væggen dit Sværd og dit Panser
til Hvile har du hængt hen;
men tro mig min Ven,
den kommer — og snart — tilbage den Tid,

da du haardt faar Brug for dem begge igen
og just mod de »afdøde Mænd«.

Ja, netop som »Landsknægt« vi snart dig ser; –
du har jo kun lagt dig i Vinterkvarter.

Ave.

„ — — Næppe ere hine Ord udtalte, saa følger med en Hast og Præcision som et Ekkos, fra de saarede Interessers og Forfængeligheders Side et tusindtunget Svar, et Svar, som hundrede Hundekoblers rasende Gøen Og hvad sker saa dernæst? saa hænder det, at først En, saa En til, saa endnu En kommer til den nye Retnings Talsmand, hver fra sit Udgangspunkt, hver med sin Revolte, sin Ærgerrighed, sine Savn, sit Haab, sin Vilje, og de vise ham, at det Ord, han har udtalt, er Kød og Blod i dem.

(Georg Brandes: „Slægten fra 1830" Indledningsforelæsning til „Den romantiske Skole i Frankrig", holdt i Efteraaret 1879 paa Kjøbenhavns Universitet i det theologiske Auditorium.)

I.

Saa sad jeg da paany i det forhadte,
savnløst forladte Auditorium.
Det samme Halvlys i det gule Rum; —
som gnavne Oldinge med grønne Skærme

for deres svage Øjne stirred matte
Lampetter paa det nye Publikum,
der turde frækt sig Helligdommen nærme.
Det var just ej den sammenløbne Flok,
som i Athenes Haller spiller Gæsten
paa denne Døgnets Tid, da dèr er nok
af Varme — og lidt Aandrighed forresten.
Man saà paa Mænd og Kvinder, Unge, Gamle,
som, Arm mod Arm, paa alle Bænke sad
og stod langs Væggen i en sluttet Rad,
der maatte her en fælles Sag dem samle,
de vented længselsfuldt og spændt — paa hvad?

Og mens jeg vented, kom en vaagen Drøm: —
den sagte Hvisken rundt paa alle Sider
var som en Rislen af en stille Strøm,
paa hvilken som et Blad min Tanke glider
tilbage til de èn Gang svundne Tider.
Det syntes mig, jeg sad paa samme Plet,
for tre Aar siden, noget mindre, — ak!

men fromme Læser! lidet mindre slet;
thi over Bordets nye sorte Lak
gik Odden af min Pennekniv og ridsed
barnagtig trodsig et blasfemisk Vers,
mens rundt om unge Theologer spidsed
de flittige Øren og paa kryds og tværs
skrev løs, saa Pennen sprutted paa sin Vej.
Og paa Kathedret, hvor det hæver sig
solidt langs Væggen lig et stygt Skafot,
som Tanken blind og bunden har betraadt
for efter endt Proces nu dèr at rettes
og radbrudt over Troens Stejle flettes,
dèr saà jeg — syntes mig — min gamle Kending
fra fordum, den beskikkede Profos,
staa frem, beredt til i en Haandevending
at statuere et Exempel, os
til Skræk og Varsel, hvis paa disse Bænke
en Yngling af den Sygdom led: at tænke.
Han løfted just i Haanden et Glas Vand
for sindrig nok at vise os, hvordan
den fri Personlighed med Viljen kan
Naturens Tyngdelov bekæmpe sejrrig,

hvorved Sanct Peders Vandring over Vandet
blev saa forstaaelig — som meget andet.

Jeg vaagned; — pludselig hver Mund blev stum;
en Knirken lød; — man rejste sig ved Døren,
og rundt om rejste sig den hele Vrimmel.
Jeg selv stod hurtig op, og næsten førend
Tankeprofossen med sin Ryg saa krum,
som bar han — Atlas lig — en hvælvet Himmel
af Overtro, var af mit Syn forsvunden,
stod du deroppe ung og rank og kæk. —
Hins brede, hjemmegjorte Hvergarnstræk
med det usikre, vamle Smil om Munden
forsvandt med et for dit Fysiognomi,
udpræget, sjældent, fint og stærkt, som Silke
fra Orientens Væverstol, hvori
man tydelig kan se hver Isletstraad,
som her jeg skued Fibrene, til hvilke
Naturhusholdningen endnu fik Raad,
den Gang den væved Slægtens Adelstammer.
Din spinkle Rankhed bøjede sig let

og smidig som en sleben, fin Fleuret,
der vippende i Tidens sikre Haand
den blege Overtro i Hjærtet rammer,
og gennemskærer Tankens møre Baand,
og staar i Dæk mod hele Sværmerhadet.
Mørkladen, fremmed, syntes jeg du bar
Budskab til Nordens Havgus fra en klar,
solhed, i evig Skønhed ungdomsbadet
farverig Sydegn, af hvis Ild i Arv
du modtog den vulkanske Lavamarv,
hvor af saa mangt sin Flammenæring fik:
de iltre Fagter og det hurtige Blik,
det lyse Smil, de dybe Jordskælvstanker,
de Ildsprudsord, hvis Gnistregn gennemfløj
den side Fordoms Mosetaages Banker,
truende, pragtfuld, ødsel, farverig.
Og da du med et Kast tilbage strøg
det stæreblanke Haars nedfaldne Flig,
saa vi, der med Beundring kendte dig,
med Skønhedslinjen Dømmekraften blande
sit Stempelmærke paa din blege Pande,

som Vindens Bølgekrusning blander sig
paa Havets Plan med Strømmens Hvirvelvej.

Dèr stod du sirlig i den sorte Kjole
med snehvid Halsklud, paaklædt som til Dans,
en revolutionær Carmagnole
som den, du spilled op til hertillands,
saa alt, hvad der var Ungdom i herhjemme
sprang op med et ved Klangen af din Stemme
og næsten dansed sig fra Sind og Sans,
mens bag af Dansen gik den gamle Skole; —
og Professorer paa de høje Stole
blev rystede fra Fodsaal indtil Isse
af Rædsel og Forargelse ved disse
med alle »akademiske Traditioner«
højst uforenelige Valsetoner,
der gennem Visdoms-Uglernes Ruin fløj
med Klang som David Strauss's Violinstrøg; —
og alle Præster snubled i de lange
Sløjkjoler, mens de, korsende sig bange,

tog Flugt fra denne Hvirvelstorm, der maatte
Guds èn Gang skabte Verdensorden spotte; —
og gamle Jomfruer samt bly Matroner,
hvis lange Silkeslæb og Kniplingssvanse
blev ganske ynkelig i Laser traadte,
(og hvem ej Aldren raaded til at danse)
trak sig tilbage knibsk og rynked Næsen
ad dette uanstændige Friskfyrsvæsen.
Saa fik de bænkeprydende Matroner
samt deres Kavalerer, Professorer
og Præster, blæst Reveille fjærn og nær,
og hurtig fylked sig den hele Hær. —
Bibelhusarer med augsburgske Sporer,
og himmelblaa trofaste Dydsdragoner
med Ordnens Borgervæbning saà man samle
sig til en Kamp for alt det kære gamle.
Og denne Skare, talrig som forvoven,
fik dernæst Brev paa (Brevet kom fra oven)
at dette Korstog for det ægte danske
mod dem, der grebes af den udenlandske
uorthodoxe dansende Mani

— og i Særdeleshed mod Korets Fører
den gudsforgaaende Tros- og Statsoprører —
var i sin Orden og blev billiget ganske
af Mestre ved vort Statsmaskineri. —

Og nu, ved Mindet om hin uforsagte
Stormtid, da Tanken rejste Panden frit,
om Hadet og Begejstringen, du vakte,
om det du stred for, det du har bestridt,
hvad du gav Afkald paa, hvad du har lidt, —
brød Bifaldsstormen gennem Salen løs.
Hos mangen Veteran og mangen Knøs,
der tappert klapped sine Hænder ømme,
saà jeg i Kindens dybe Farvestrømme
den samme trodsige Stolthed ved at hylde
vor slagne Chef som den, jeg følte fylde
mit eget Sind; — og i mit Øre lyder
endnu hin tomme Larm, der ofte fryder
en daarlig Sanger, opløst som i klare,
jublende Toner af en Festfanfare,

et Forspil til en Sang, hvis døde Ord
jeg hører rejse sig i Aandekor,
opmanede af deres Hjærnegrave,
og slynge sig til Dithyrambevers —
et mangestemmigt, gladbegejstret Ave
til Tankens Frihedshelt fra Slægten fra halvfjerds.

II.

Stormbringer, hil Dig! velkommen tilbage
derude fra til det gamle Land
med Bøgenes Hegn om den blaanende Strand,
med Nattergals-Nætter og Lærkesangs-Dage,
hvor kraftige, rugbrødsædende Mænd
med huslige, blonde, uskyldige Kvinder
leved saa blikstille Aarene hen
med Storm kun i Fædrenes Stordaads-Minder
og dyrked den sandeste Gud
og længtes ret aldrig ud.

Du længtes ud, og du længtes tilbage,
du maatte et Tag i de slumrende tage
og raabe dem ind i det søvndrukne Øre

de Spørgsmaal og Tvivl, som derude sig røre,
de Kampe, der stod, og de Sejre, der vandtes,
hvor smaat det forgudede var, som fandtes
hos os mod det i den store Natur
hinsides den dano-kinesiske Mur.

Saa iled Du hjem og afhjalp vor Nød
og bragte fra Verdensaltret en Glød
til Staden, til »Nordens Athen«,
lig ham, der løb indtil Kvæld fra Gry
til kolde Altre i Pallas' By
med Ilden fra Delfis Sten
og saa sank sammen,
med Blodet tvættende Soklens Rand,
mens oppe paa Altret den kastede Brand
sejrrig spilled med Flammen.

Det er nu den Løn, Ildbringerne fik
alt siden Prometheus' Dage;
har Tiden end brudt Skafotterne ned,

om Lænkernes Jærn end sønder den sled —
Herskerens Ørne er endnu tilbage
og praktisk sindede vel de vèd,
hvor Næbbet sikrest kan saare
Idèens sværmende Daare; —
du saà den vel forud, den Skæbne, du fristed,
du aned vel Tabet af alt, hvad du misted,
og stod dog til Kamp bered.

Saa lod du da Lyset skinne, og nok
der var, som gav vaagne Svar;
da vaagned og Zionsvægternes Flok,
hvem Lyset i Øjnene skar;
»Ha Lucifer!« raabte de, medens de keg
mod Morgenstjærnen, som straalende steg,
og klemted saa Brand og hidsed imod dig
Zeloternes Bande og Rigets Magnater
og Pressens Hunde og Renegater,
som logred for dig men fejgt forlod dig,
dengang du blev ramt af det store Ban;

saa vég du, der kæmped saa uforsagt
omsider for Afmagtens Overmagt,
og søgte et gæstfrit Hjem;
saa holdt de da Zion og Moria med
Jerusalem
og hele vort hellige Land;
de byggede klogt paa det sikreste Sted,
paa Klippegrunden, paa Folkets Forstening
i gold Dogmatik og i Afdødes Mening,
og du — paa Spreeslettens Sand.

Men før til faas og de bedstes Sorg
du valgte Exilets Dage
du havde dog ramt Reactionens Drage,
vor Helligaands-Ridder! vor Sanct Georg!
du havde dog ladet den krympe sig under
din Gangers Hovslag, saa Edder og Blod
endnu flyder ud af dens Vunder;
dens stumpede Gifttand er løs i sin Rod,

og slappere knytte dens slimede Ringe
sig over vort Bryst, og dens Flagermusvinge
basker saa mat —
kan ikke flyve, kan ikke bringe
os bort til den gamle Nat. —

III.

Og medens du hilstes af dine Adepter,
da gled just det straalende Scepter
fra Tiaarets rystende Haand;
det var nu steget ned fra sit Sæde,
med Regnskabets Bræt allerede
for den evige Dommer, Historiens Aand,
det skælvende stod
og bøjed for ham sit graanende Hoved
bekranset af Blomster og plettet af Blod.

Tungt var hans Regnskab, Klagerne store,
selve den galliske Republik
kunde ej helt med sin Tricolore
dække det Underskud, Regnskabet fik;
og Tiaaret stammed, af hver en Pore
flød Angstens Sved, mens Dommerens Blik
sænked sig mørkt; da saà det, der fandtes
paa Tavlen et Navn: — Georg Brandes.

»Tilgiv da ogsaa din Tjener, Herre!
for hans Skyld, er ikke hans Værk mit?
Se, jeg har ledet ham Skridt for Skridt!
vej denne Daad mod den sidste Klage;
vel er hint Land kun en afsides Krog,
men selv det mindste burde jo drage
med i det evige Tog. —«

Men Dommeren hæved sit forskende Øje:
»Hvad nævned du dèr?

maa ikke skamfuld du Hovedet bøje?
han er mig kær,
visselig skulde dit Regnskab det baade,
havde du skænket ham hele din Naade,
lønnet ham efter hans Værd.«

»Ak gaa ej saa haardt med din Tjener i Rette,
Herre! jeg sèr, at du alting vèd;
saa vèd du og dette:
Jeg har ej forskyldt, hvad den ædle led;
det er jo alt mine Formænds Brøde,
deres er Sæden, hvis giftige Grøde
tynger hans Plantning ned.

»Dog har jeg luget, saa godt som jeg evned,
Ukrudtets filtrede Krat;

se, det vil visne, som endnu er levnet,
snart har det ny sine Frugter sat,
videre Ry har hans Krænkelse hævnet,
snart er det gamle forladt,
svøbt i den evige Nat. —«

IV.

Medtag vor Hilsen, naar vor Ø
du har forladt,
som Østens Storm, der har vor Sø
i Oprør sat,
ud imod Verdenshavet gaar
med sine skygraa Hvirvel-Haar
indflettet med en Krans af Skum fra Kattegat.

Og tag min Sang, skønt sendt af En,
hvem denne Hob

har skjult, indtil han fik en sen
Begejstringsdaab,
der, ung i Handling som i Aar,
vel fjærnt fra dine Minder staar
men ikke længer fra dit Venskab og dit Haab.

Da du slog Fængslets Port i Kvag,
og fra sit Bur
hver Fugl fløj ud til sangglad Dag
i fri Natur,
da dine Venner flokked sig
om Frihedsfanen, — sad jeg bleg
og grov med blodig Negl i Fængslets Kældermur.

Og Kampen stod med svigtet Held,
med Tab og Blod,

Ti-Aaret lakked alt mod Kvæld,
og rømmet stod
»den sidste Skanse«, dengang jeg
til eders Bivouak fandt Vej,
sky som et saaret Dyr med tornesporet Fod.

Men kom jeg sent og har ej delt
fra første Færd
Strabadserne — jeg er dog helt
i denne Hær;
trods nogen arret Grenader
min Sag til dens jeg lænket ser
og tør vel prise dig, jeg véd hvad du er værd.

Som Livets Skat jeg Skæbnen bad
at skænke mig

et Navn forhadt af deres Had,
som hade dig,
men elsket af den samme Slægt,
der har dit Ry i Varetægt,
den Slægt, hvis Fødder staa paa Fremtidsmaalets Vej.

Til min Plejemoder.

Fru Amalie Fibiger, f. Waage, d. 6te April 1880.

Mangen Gang, naar paa Foraarets Tærskel April,
den ustadige Fe,
med sit friske Smil,
hvori nøgen og frossen Naturen sig soler,
med sin Duft af Violer
og forblæste Lokker, halft pudred' af Sne
halft skjult' under Kransen af blaa Anemoner,
har bragt denne Dag, da du først fik at se
en Krog af det mægtige Univers, —

mangen Gang har jeg hilset dig da, min Moder!
med sønlige Ønsker og barnlige Vers. —

Den er svunden hin Tid, smeltet bort og forsvunden
som Aprilsne og Byger og Blomster og Sang,
da Barnet med Latter og Smilet om Munden
eller flygtige Taarer ved Moderen hang;
og det hændtes engang,
at du saà mit Smil fra min Læbe fly,
som en Trækfugl, naar Vinterens blaasorte Sky
svulmer som Himmelens Fane;
og mit Øje var koldt som en frossen Sø,
og jeg hang ej ved dig men en fremmed Mø,
hvis Elskov jeg ej kunde mane. —

For din milde Røst
var mit Øre stængt,

i min Smertes Lyst
var min Sjæl nedsænkt.

Den er rundet hin Tid, vejret hen og forsvundet;
Fortvivlelsens Taager er spredt fra mit Sind,
og bristet er Tvivlenes Net, der var spundet
om Aanden af Tankernes Puppespind;
og den legende Vind
med de flængede Traade faar drive sit Spil.
Jeg selv flyver bort, hvor jeg maa, hvor jeg vil,
hvor min Aand finder Lys og Styrke.
Men dér er for dig ikke Livets Land,
dér rinder ej Kilden, dér bygges paa Sand,
mod dit Lys er dets Lys kun Mørke. —

Fra din fromme Røst
er mit Øre vendt,
mod en fremmed Kyst
er min Vinge spændt. —

Ja, skønt dine Kinder aldrig er blegned'
af Smerter, hvormed Naturen har hegnet
om Moderglædens forjættede Land: —
fuldt mange Sorger og Farer er der,
hvis glanende Tand
ved hvert eneste Skridt
derinde truer de mødrene Hjærter, —
en Del af de Smerter
bragte min søgende Ungdom dit.

Men Kærlighed lader ej af fra sin Vej,
den skærper sit Mod paa de Farer, der møde,
de hærder sin Fodsaal paa Klippernes Tinder;
og bitre som søde
Urter er Føde,
den næres af alle, den vrager dem ej;
den er stor som den Vej, den tilbage har lagt,
lig Erobrerens Tog, hvis besejrede Fjender
maa fylke hans Hær og forøge hans Magt.

Og saa er det sket, og saa kan vi tro,
at stedse vi fastere sammen vil gro
lig Træer, hvis Stammer som Søjler to
staar frit, mens tættere Rødder og Kroner
bestandig vil ind i hinanden sig sno,
i Dybet, hvor Kilderne risle i Ro,
og oppe, hvor Vindenes Højsang toner.
Og Knuden skal fæstnes, for hver Gang den strammes,
og Hjærterne enes ved Tankernes Tvist,
som Baalet opflammes
af Blæsten og Regnen, der slukker en Gnist.

Fugle-Pigen.

Til Fru M——n.

I.

Stille hvile Torv og Gade,
Sølvdis dirrer gennem Nattens Luft;
vugget i Allèens Blade-
Køjer bade
Maanestraaler sig i Lindeduft.

Tys! tværs over Torvets Længde
flagrer let et muntert Tonekor,

rundt om mig de Vingen sænkte,
dugbesprængt de
Mindets Krans omkring min Tinding snor.

Duggen som en Taare Øjet væder;
ofte før I mig bekranset har!
Andre Dage — andre Steder —
andre Glæder —
ak, men Tidens Stormflugt bort dem bar.

Hvor i Nattens køle Luft den sender
tungt sin Aande ud, den Krans, jeg bær'!
Mod min Haand jeg Panden læner,
Duggen blænder
Øjet, og jeg glemmer, jeg er her.

II.

———

Og vakt ved disse Toner, som flagre mig forbi,
der vaagner i mit Bryst mangen halvglemt Melodi,
som blunded i Erindringens Dyb lig en Fugl
med Hoved under Vinge i Bladnattens Skjul.
De aabne deres Næb, og de ryste deres Fjer,
de flyve dem imøde — bestandig fler og fler; —

og midt i Fuglesværmen en Kvinde jeg ser.

Var hun først, eller kom hun af deres Susen kaldt?
Jeg véd det ej, jeg saà dem saa ofte sammen alt.
Hun er som hin Æventyr-Pige, der fik
den underfulde Gave at trylle med sit Blik

og lokke med sin Røst hele Fuglenes Hær,
saa de flokkes og samles fra fjærn og fra nær; —

hun elsker dem saa saare, og de fik hende kær.

Hun er skøn, som hun staar dér, saa blond og saa fin,
under Fuglevrimlens Sky,
under tonende Vinger, som en Dronning i Ly
af en gyngende Fjærbaldakin;
de lyde hendes Vink, og hun fanger dem ind;
se, Schuberts Due stryger sit Næb mod hendes Kind,
og den Chopinske Ædelfalk paa Haanden hun bær',
den pudser sine Fjær
og letter sirlig paa de spidse Vinger;
mod hendes Bryst sit Hoved har Mozarts Svane lagt,
og Beethovens Ørn ved hendes Fod holder Vagt.

Saaledes saà hun ud, da jeg først hende saà;
jeg var en Dreng og kunde kun kolde Ord forstaa;

da rørte hun min Tunge med hin Saft, der gør klog,
saa man Fuglene fatter og Fuglefolkets Sprog.
Dette underfulde Sprog, som har Udtryk for det,
der svæver over Ordet lig en Sommerfugl let
og undslap Tanketraadenes fint spundne Net,
der har Svar paa hvert Spørgsmaal og Adel for hver Lyst,
en Balsam for hvert Saar, for hver Længsel en Trøst.
Og lidt efter lidt blev jeg husvant deri;
men til alle de Toner og til hver Melodi,
der flyver mig imøde, ihvor jeg gaar frem,
har hun knyttet — som en Pige en Silketraad kan binde
om sin Yndlingsdues Hals til en Pryd og et Minde —
en Duft af sig selv og af vort elskede Hjem.

Til en Søster.

I.

Opdukkende Erindring.

Husker du, da Høsten fik
sin tvedøgn-lange Storm forvundet,
og vi langsomt sammen gik
derud, hvor Fyrreskoven trækker
langs ad Brinkens Bryn ved Sundet
sine tynde Forpost-Rækker,
mens kroneludende den strækker
vredne Grene ud mod Øst
i Hjemve efter Sverigs Kyst.
Dens Naale svirred som Metal

i en Vind, der sløj og skral
sygned hen og blev begravet
under Sky-Gravhøje. Havet
var end i Oprør, lig et Bryst
i Lidenskabens Efterdønning;
lange Bølger uden Skynding
slog taktungt mod den lave Klint,
grøn-brunlige som smeltet Flint,
mens ude under Hven og Skaane
det mer og mer tog til at blaane.
Lidt borte i en violet
Stribe laa en Sandrevsplet;
Vandet smult sig om den ringed,
skumdunsbrystet, sabelvinget
daled ned en Flok af Terner;
paa Sandskorn, der gav Blink som Stjærner
i Solens skarpe Bygeblik,
de tren med gule Fodbladsvifter.

Det var sidste Gang vi gik
Haand i Haand fortrolig dér.

Under Følelser og Drifter
Sindets Farvetone skifter
som Sundets Lød i Bygevejr.
Men altid, naar en Storm af Vrede
med sin Vinge raset træt
søger til sin Skyhangs-Rede,
og Sjælens Bølger vugges let: —
da stiger fra dens klare Sø
gennem lindt bortgledne Vande
dit Billed som en ensom Ø,
vakt ved Stormen af sit Blund
i Tangskovsskyggens dybe Bund;
og alle Tanker flagre tæt
derom, Søfugle lig, der lande
paa en nyfødt Sandrevsplet.

II.

Skumrings-Bøn.

Stuens ene Halvdel svøbt
i bælgmørk Nat, hvis blinde Hunger
sluger alt og gaber trist;
og den anden Trekant døbt
i Flammedaab, hvis røde Tunger
slikke gennem Ovnens Rist.
Gigantisk, med uroligt Præg
vinkler sig min Silhouet
paa den luemalte Væg.
I en rudeformig Plet,
der spiller fra det gullig-røde
til staalblaat, Lys med Lys har Møde:

Lys fra Ovnen, Lys derude
fra, hvor høstligt Maaneskin
har bredt sin Sø og sender ind
ad en dugg-anløben Rude
en Lysbæk; — smult, med tavse Vover
den risler ind i Mørket over
Buer blanke som Agat
af Gummi og Dressenablade;
paa Skrivebordets mørke Plade
standser den i stille Damme.
Dér blinker om et Glas-Kvadrat
i Lyset mat en gylden Ramme.

Kære Billed, kom! jeg tror,
der er Lys nok her af Maanen.
Jo, den vemodsmilde Blaanen,
Glorien af Perlemor,
der spiller her, den passer ret,
den tænder Liv i dit Portræt.
Saadan just, som sidst du var!
Du ser paa mig bag dette Glar

med det dybe Øjenpar,
af Livets Alvor overskygget
af dets Skæmt og Skønhed lyst; —
som naar min Haand du trofast trykked,
du smiler til mig mildt og tyst
med disse Læber, som, saa smalle
og saa blege, mindst af alle
Læber synes skabte til
at kysse Lysten bort fra Livet,
men blødt- og vemodsdragne vil
al Smerte suge bort, som naar
man suger Giften ud, der sived
ind i Slangebiddets Saar.

Og med denne Helligdom
i min Haand jeg længe staar
hensunken i en gudløs-from
Andagt, medens alt jeg mindes,
hvad hine Træk fortælle om.
Og jeg beder: — hvad der findes
af din evige Natur

spredt i mit Sind, hvor alt det onde
ligger vaagende paa Lur,
gid det maatte voxe, bunde
i Sjælens Dyb og naà dens Tinde,
brede sig og overvinde
hvad der staar imod, — som her,
hvor Lys med Lys om Pladsen kriger,
Ovnens røde Uro-Skær
mattet mer og mere viger
for den Glans, hvis stille Blaanen
i Stuenatten breder sig
med en vifteformig Skraanen —
en støvgran-stjærnet Mælkevej.

Paa en Bryllupsdag

Hvad vil idag min Sang hos eder, Venner?
Den Tid I stirre mod, mens eders Hænder
trofast sig sammensnor,
og Børnene maa mer end èn Gang kysses —
hin Tid er fjærnt bag den, der først saà krydses
eders og mine Spor.

Og ser jeg did, er det som Vandringsmanden,
hvis Øje langlig følger Slangeranden

af Flodens Sølv og ser
de disblaa Bjærge, hvor dens Kilder springe,
mens han fra Underhornet hører klinge
Sange om Fjældets Fer.

Thi jeg fik høre mangent sagnskønt Minde
fra eders Undertid, da lykkeblinde
I fandt hinanden, — ej
som Skibbruds-Folk, der naa til Land i Kvælden,
men som naar En uventet ser en sjælden
Blomst paa sin Morgenvej.

Har ej min Tanke tidt set Haabet flage
hos jer med dette rødmesvøbte, vage
Smil paa den friske Kind?
og hørt Attraaens første kyske Stammen?
og fulgt Forvandlingen, til Vingehammen
brød ud af Puppens Spind?

Paa hellig Grund et helligt Hjem I bygger!
Dets lave Tempelmur andægtig smykker
jeg med min Krans af Tjørn,
hvis Blomst er sprængt med Dugg af Eros-Vingen.
Men ingen Gud velsigned jer, og ingen
har knæsat eders Børn.

En Præst lod ej den gamle Pagt udrulle
sin Tordentale over jer, som skulde
slutte de unges Pagt;
han syndesegled ikke Kærligheden,
banded ej Fødslens Vêr og Arbejdssveden,
gav Ingen Herskermagt.

Og eders Børns smaa Nakker blev i Aaget
ej bøjed', ingen Engleskare vaaged,
hvor Vuggens Gænger gik; —

fribaarne var de, fri er de forblevne
og ej ved andres Løfter fejgt forskrevne
til fremmed Tro og Skik.

Saa skal de voxe frit i hendes Billed,
den gode Genie, der aarvaagen stilled
sig hen paa deres Sti
og leder dem til Tro paa, hvad der findes
af Godhed her, som spejler sig i hendes
blødtstemte Harmoni; —

og i hans Billede, hvis sværmerisk bløde
aandslyse Træk paa hendes Ungdoms øde
Vej har bragt Lyset frem. —
Saa skøn en Dobbeltvæxt blev ej dem nægtet,
thi disse Billeder er valgbeslægted',
for èn Aand tvende Hjem.

Se kun et Glimt af Elskovslykkens Gaade,
velsigne hvad I høsted, hvad I saa'de
og prise, hvad jert Tag
har gemt af Skønhed, jeg fra nu af kender —
det vil idag min Sang hos eder, Venner!
det vil jeg selv hver Dag.

En Variant.

Den gamle Kong David var vis og stor
det vèd vi af Bibelhistorien,
blandt alle Poeter og Konger paa Jord
ham sikkert maa tilkendes Glorien.

Han digtede uden Rimets Kling
i *Parallelismus membrorum,*
og herskede uden Stænder og Thing
mægtig som *rex Judæorum.*

Dog havde han selv kun en Cæsars Rang;
Jehova som en Augustus
stod over ham, og Kong David hang
som det længste Sværd i hans Rust-Hus.

Man kalder sligt for et Theokrati,
det er en prægtig Forfatning,
saa glimrende stolt — for dem, der er fri
for Lænker og uden Beskatning.

Jehova-Augustus engang sin Legat
Hr. Gad den Profete udsender
til David-Cæsar med saadant Mandat: —

Jehova til David sin Tjener.

Saasom vi frygte, at din Provins
og du selv skal for mægtig blive,

din Folketælling os bringer til Sinds
dig saadant at foreskrive:

Du har at vælge: tre Hungersaar
eller tre Dages Pest for Landet,
eller selv du trende Maaneder gaar
paa Flugt af din Fjende forbandet.

Stat pro ratione voluntas; est
certum deliberatumqve;
vælg nu hvad selv dig tykkes bedst,
qvod felix sit faustumqve.

Givet og afsendt fra vor Residens
i den syvende Himmel *Anno a*
condito mundo firetusind halvfems
d. 15de Tisri.

Jehova

Kong David var vîs; hans Hjærneskal
havde Levereglerne inde;
af flere Onder man vælge skal
det mindste — det randt ham i Sinde.

Kong David var ogsaa en praktisk Mand,
sig selv er man nærmest ham tykkes;
han var Digter og vidste, at Tanken kan
med Ordene herlig smykkes.

Han svared: »Ak, lad det ej være saa
at Mennesker volde mig Skammen,
nej, heller Jehova os alle slaa!
Jeg vælger Pesten; Amen!«

Med Pestens Øxe til Israels Land
Jehova en Lictor sendte;
dér vog han syvtitusind Mand
(med Kvinder og Børn in mente).

Men David sad lunt i Hebrons Skød
alt under de viftende Palmer;
hans Kvinder kredensed ham Vinen sød,
og saa sang han de dejligste Psalmer.

Catos Død.

Musik-Text

Solen slukkes, Stjærnen anes,
Vinden sløjer, Havet planes,
Natten favner Utica.

Deres Ordstrid er endt, en Strid paa Liv og Død,
Falerneren drukket, dens sidste Bæger bød
de som Offer til Roma og Libertas,
de tvende Gudinder, som hinanden har forladt
ved Tapsus, hvor ved Afskeden Blod for Taarer
flød; —
det stunder mod det sidste, det evige »God Nat!«

»Vor Sag er tabt, vi stanse ej Skæbnens tunge Hjul,
min Frihed søger ej hos Tyrannens Mildhed Skjul;
de sejrrige Vaaben var Guder til Behag,
men Cato behager den besejrede Sag.
Med den vil jeg hvile af Kamp og Modgang træt,
jeg kæmped mer end alle, til Hvile har jeg Ret.«

Saa vexler han Haandtryk med enhver.
»Dø vel da, du stolte ubøjede Cato! — —
— Alexander! — din Herre forlanger sin Plato, —
Rullen med Phædo, — og sit Sværd.« —

Skyfri Himmel; fra dens Bue
tusind evige Stjærner skue
rolig ned paa Utica. —

Ene Cato staar med Armen
støttet tungt mod Vindueskarmen;

gennem Himlens Stjærnebolig
vandrer Blikket fast og rolig. —

»I høje Magter, evige Stjærner, I
hvis gyldne Baner Skæbnen med Jærnhaand skrev,
ugunstig stemt' mod mig og mine
følge I Cæsar og Cæsars Lykke! —

»Hvor straaler, Capitoliums Jupiter!
din Stjærne nu? — i Afgrundens Mulm den bor,
i Kaos' Nat dens Glans er slukket,
snart skal min egen den trofast følge. —

»En Verden kan I knuse og hvirvle bort
dens Støv, I høje Magter! — og Cato med;
og Verdensløbets faste Bane
den kan I bøje — men ikke Cato.

»Hvad Magter? — har I Magt til at høre op
at støtte Svig og Ondskab paa Livets Vej?
og har I Frihed til at styrte
selv, naar I vil, fra de høje Troner?

»Nej, i mit Bryst er Frihedens Trone rejst,
og Magtens Scepter er i min Tankes Haand;
Livstraadens gordisk bundne Knude
løser mit Sværd, naar min Vilje byder.

»Jeg vil! — før Dagen gryr, har min Sjæl forladt
en Jord, der ikke længer har Rum for den;
jeg gaar at øse dybt af Lethes
evige Væld med de bitre Vande.

»En Verden vil jeg glemme, der uden Rom
er som Olympen uden Kronidens Stol,

og Rom, der uden mig og mine,
kun er et Legem forladt af Sjælen.«

Snart sin sidste Søvn han sover,
Brystet gaar som Havets Vover,
Haanden holder Phædo, Sværdet
staar paa Vagt ved Hovedgærdet.

Frem paa lydløs Vinge iler
Nattens Timer; alting hviler;
Stilhed rundt om Utica. —

Er det Havets Dønning langs med Bugtens Kyst?
Er det fjærnt i Skoven Stormens dybe Røst?
Er Karthago steget af sin Grav paany,
lyder Larm og Summen fra den travle By?
Ingen Dønning høres fra det blanke Hav,

ikke bruser Skoven, alle Vinde tav,
Didos Stad kun øde Tomter er som før;
hvorfra da den dybe, dumpe Brusen? — hør! —

Som et Lyn gennem Mulmet en frygtelig Klang
gennem Stilheden brød,
over Utica lød
hvad Tubernes skingrende Malmstruber sang:
Væ victis! —

Der breder sig et Mørke over Strandslettens Sand,
som en Stormflod, der jages af Vejret, det ruller
ustanselig fremad sin truende Rand;
er det derfra det kommer, det dæmpede Bulder? —
I Stjærneskæret blinker det fra Uhyrets Ham,
som naar Lynene spille over Bølgens Fraadekam;
det drøner saa hult, som et Jordskælv var nær,
det rasler som Lænker, det klirrer som Sværd; —
endnu engang udslynges Tubatonerne; —
Jordbunden skælver for Tusinders Fjed,

jærntunge Fjed, ved hvis Nærmen Tronerne
raved som drukne og ramlede ned —
— Legionerne. —

Eos Horisonten maler
rosenrød, og Hanen galer; —
vaagn til Trældom, Utica! —

Cato bliver til Trældom ej vakt,
rejser sig ikke for Cæsars Magt,
bleg han ligger paa Hyndet strakt,
Sværdets Hjalte i Haanden krysted,
Sværdet til Hjaltet i Brystet. —

Kvinderne jamre, Trællene klage,
Uticas Borgere glemme at drage
Cæsar imøde, da Rygtet de spørge,
samles om Huset og sørge.

Det bølger gennem de tætte Skarer;
Sværdklirren, Hovslag, Trompetfanfarer;
Sølvørnens Vinger i Solen lue,
Liktorernes Øxer Mængden true: —
»Stilhed! — giv Plads! — Imperatoren!«

Han træder langsomt over Tærsklen ind.
Mørkt luer Tænkerøjet under Randen
af Brynet, der er Skyr paa Skaldepanden,
og Nattebleghed i den hule Kind.
Han staar ved Lejet, ser sin Fjende ligge
livløs og med sin Toga blodigrød. —
»Dit Liv at frelse undte du mig ikke,
men Cato, jeg misunder dig din Død!« —
Sit Ansigt dækker han med Kappens Flig,
og under Purpuret en Taare væder
hans Kind; — Soldater, stille! — Cæsar græder,
den største Romer ved den sidstes Lig.

Poeten og Døden.

Der var en fattig, stakkels Poet;
han var trumfet over og tidt gjort Bet
af Lykkens Matadorer;
en kritisk Pæleborer
tilsidst havde gnavet hans Digterskib læk,
en Embedsmand snapped hans Kæreste væk,
kun hans Pung var der Ingen, der brød sig om
at ta'e — den var tom
og forresten et Arvestykke.
Han sled og slæbte Dagen lang
for at gøre sin Lykke,

til Sveden sprang
i Draaber af alle Porer; —
og saa gav han tabt.

Han sad engang
— det var Nat — paa sit Tagkammer ene
med sig selv og sin Sult nota bene;
hans Hjærte og Fødder var lige kolde,
hans Hjærne var hed som i Feber;
og som han sad, fandt han paa at holde
en Enetale som følger:

Du blege Gud!
du Hades' stille Bud!
kom, tryk med marmorkolde Hænder
Valmuekransen om mit Bryn,
til Blomstrets Purpurild mit Syn,
mit syge Blik udbrænder;
til Blomsterbægret gyder

sin dvaletunge Giftduft i
den Tankevin, der syder
og gærer i min Hjærneskals Pokal,
hvoraf min Sjæl sin vamle Rus har drukket.
Sænk saa min Fakkel, til dens Blus er slukket,
og træd paa Gnisten med din Filtsandal,
og led min lette Skygge
ned i den mørke Dal,
hvor alting tier;
kom, sluk mit Liv og dræb min Kval,
Euthanasia!

Saaledes talte vor Helt, der sad
til Halsen i klassisk Stil,
i Ny og Næ til Apollo bad
og trode paa Eros' Pil;
men da ogsaa han havde faaet
en Rem af den skeptiske Slangehud,
saa faldt det ham ind, at hin stille Gud
forlængst maaske havde slukket
sin egen Fakkel ud.

Hans Efterfølger var mulig prikken
med Titulaturer, og lod ham i Stikken,
hvis Maningen ej var in optima forma;
saa skifted han Tonart for Sikkerheds Skyld
og forsøgte med Romantiken:

O, højvelbaarne Knokkelgæst!
hvis I vil mig beære,
velkommen skal I være
iaften —
iaften ved min Fest.

Mit Blod er Druesaften,
som eders Rus vil nære,
den fik saa længe gære,
den letter —
den letter paa sin Prop.

Hr. Sult, som jo skal være —
det véd I nok —

den bedste Kok,
med superfine Retter
vil gavmild Bordet dække;
min Tjener Hr. Misère
os begge —
os begge varter op.

Hvis hvad jeg her beretter
nu skulde falde i jer Smag,
saa haaber jeg, I sætter
Helhesten i Galop
og ikke tøjler, førend
de trende Hoves halte Slag
ved Døren —
ved Gadedøren siger stop.

Og bank saa paa med benet Kno,
er det forgæves, kan I jo
med Leen brække Døren op;

lad saa paa Trappens Fjæle
de lange Knokkelhæle
som Tøfler klapre: klop, klop, klop!
Ved Døren selv jeg venter jer,
min Hjærtensvin jeg henter jer,
jeg den til Velkomst byder
og Festen ind
vi skyder —
vi skyder med Champagnens første Prop.

Han stod op; — den Sang plus den første gav to;
det var nok for èn Aften. Han vilde til Ro.
Lyset var nedbrændt i Stagen;
han skotted til Sengens Lagen,
maaske under dem der var Varme at finde;
der var blevet en Helvedes Træk derinde,
og med hvert Minut blev den værre og værre;
han var nok i Byen, Stormenes Herre!
Det rysted i Spanter, det peb i Fuger,
det rasled med Stænger, det klapred med Luger,

det var dog for galt, det var ingen Maner!
Nu sprang Døren til Loftet op.

For Fanden! han mumled
— men ikke mer;
tilbage han tumled,
derude han ser
et Skær som af blodrøde Luer;
han springer frem, han vil raabe Brand,
da stanser han
forstenet ved Synet, han skuer.

Staar da den lede Pokker deri?
Loftet ser ud som et Menageri,
et Menageri uden Bure,
omtrentlig som Noahs Ark: —
i Krogene Tigrene lure,
der gaar Lam og Oxer som paa en Mark;
der er Slanger som Tove bundtevis rullet
ud over Gulvet.

Kænguruer hopper
som uhyre Lopper.
I Baggrunden tindre vel tusinde Øjne,
fra Bjælkerne Aberne griner og vrisser;
og saa er der Mennesker, lodne og nøgne
med Huggetænder
og Øren med Satyrspidser;
men andre beklædte, — i alle Moder:
med Fjerskørt om deres Lænder,
med Pludderhoser, i Dyreskind,
i Fløjelskjoler med Atlaskesfoder,
i Bomuldskapper, i Silkespind,
med Snørliv, Korsetter og Falbelader,
ja forrest, ærværdig som Hjordens Fader
med Cylinderhat og behansket Haand
sidder en Storkors med Ordensbaand.

Men midt i den vrimlende Masse
staar der en kæmpehøj Mand, der ser ud
halft som en Heros eller en Gud
halft som en Dyretæmmer.

Han er hærdbred og svær af Lemmer,
i Manddommens kraftigste Alder;
Blodet saa brændende ruller
under den faste Kind;
det lavgraa Skæg over Brystet falder,
en Kappe han har om sin Skulder
af flængede Dyreskind;
et Bælte af Skalper og Pandeskaller
gjorder de stærke Lænder;
i Guldhansker stikke hans Hænder;
de er nitted' af splintrede Kroneringe
og kløvede Bispehuer.
Han er stænket til Bæltet af blodigt Skvæt,
som kom han fra Stridsvognens Agebræt.
og hans Højre Poeten truer
med en uhyre, hævet Pisk.

Han stirrer saa mørkt; de tykke Bryn
han rynker bidsk.
Musklernes flettede Kæmpekraft
svinger det jærntunge Svøbeskaft,

det hvirvler om Hoved og Skulder;
Snærten vikler sig ud som et Lyn
og river til sig det lange Smæld
med et Skrald, som naar Tordenen ruller;
Poeten ligger til Gulvet strakt,
han trode sig ramt og slaaet ihjel,
— men det var kun Lufttrykkets Magt.

Og pludselig vakt
af Skraldet hæver sig rundt omkring
som Ekko et frygteligt Bulder,
et Angst- og Forbitrelsesskrig;
det brøler og hyler
fra alle Sider,
det Knald var Signal til en Krig.
Ulvene slider
hinanden i Brystet,
Slangerne vrider
sig kvælende krysted',
Tigrene bides, og Aberne rives,
Mændene brydes, og Kvinderne kives,

selv Storkorsen knytter de hvide Glacées. —
Og Kæmpen oplives;
han ser sig omkring, han begynder at le
gemytlig i Skægget, saa Tænderne lyser;
sin Mund han aabner, Poeten gyser.

— Her er jeg, god Aften Hr. Versemager!
er det saa heldigt, at jeg behager?
det er sært
— ikke sandt — med den megen Spektakel?
du vented at faa noget andet at se,
du trode, jeg var en stilfærdig Stakkel
som han med den sænkede Fakkel
eller han med den løftede Le.
Det er svært
at glemme hvad man fra Barnsben har lært,
den Lærdom er ret at beklage;
den er gammel, du faar den paa Hylden lægge;
jeg skal sige dig, jeg har nu knust dem begge
saadan — med et Svip af min Snært —

den enes forvitrede Marmorlemmer
den andens raadnede Knokkeltremmer.
Og nu er jeg ene tilbage.

Forstaa, og klag
ikke mere;
forstum og plag
ej mit Øre,
som er fuldt af Tilværelseskampens Brag
med dit klimprende Klynk,
saa flovt og vammelt at høre.
Jeg faar ellers Ynk
med hele mit Værk, som har sat dig i Stand
til at tale og synge og klage,
og gjort dig fra Dyr til Mand.
Jeg faar Lyst til at skrue det hele tilbage
til de gamle, de tavse siluriske Dage,
ved min Pisk! jeg fortryder, jeg ej lod dig være
et hoppende Pungdyr eller en Blære,
som Bølgerne tumle og jage.

Ja, min Pisk, det er den, der har drevet jer frem
fra Mudrets lune og bløde Hjem,
jeg dæmped ej Slagenes Vægt:
med svidende Smæld
gennem Dal over Fjæld
har jeg jaget den træge Slægt.
Min Arm blev ej træt, og Smældet ej sløvt,
for Jammer og Suk er mit Øre døvt,
Barmhjærtighed kender jeg ikke;
lad dem snuble hist, lad dem segne dèr,
lad dø under Svøben en og hver,
som ej vinder med, — lad dem ligge!
hug Skaglerne over og bort!
Jeg har Forspand nok,
og min Gangerflok
lægger til af den bedste Sort.
De svage styrte, de stærke yngle,
saa sigter jeg Blodet, og Racen jeg renser,
saa øges Farten, og Vejen lider,
vi naa vel Maalet omsider.

Og Maalet? — ja Maalet er ej min Sag,
kun lidet Vejen jeg ænser,
foruden Tøjle og Trenser
med hvinende, strimende Svøbeslag,
der lige til Benene bider,
la'er jeg staa til i det blodige Jag
gennem uoverskuede Tider.

Saa forstaa, og klag
ikke mere!
Saa forstum og plag
ej mit Øre,
som er fuldt af Tilværelseskampens Brag,
med Bønner om Hjælp fra dit usle Vrag
og med Klynk, som jeg ej gider høre.
Men hils mig og tak mig med Jubel en Dag,
naar jeg griber din gamle Fjende
ved hans graanende Lok, og din faste Fod
træder paa Sejrens og Livets
frodige Plet, hvor han stod.

Dronningedrapa.

— Man maa erkende Teologiens overlegne Stilling, ikke blot fordum men endnu, som Videnskabernes Dronning.
(Gudes Tidsskrift for udenlandsk teologisk Literatur.)

Hil dig, du totusindaarige Dronning!
Hil være dig, dèr du sidder
krumbøjet, graa, med et Smil som Edder,
og klamrer dig fast med hver benet Kno
over Højstolens Snitværk spændt!
Som Knøs jeg har i din Livvagt tjent,
det sømmer sig vel, at dit Drapa jeg kvæder;
velan! jeg ser i dit lyssky Blik,
som er stivnet i Griskhed, og Pandens

gustne, forrynkede Pergament
Træk af en Skønhed, der længst forgik,
Spor af Skændsel og Hæder.

Ja, du var skøn, dengang du drog ud
ung for at stifte dit unge Rige,
haabende Hjælp kun af Gud;
da lyne du lod det paulinske Sværd
og fylked din lille begejstrede Hær
af Aander, som ej vilde vige
men kæmped og faldt paa dit Bud.
Stormen var mod dig, og Stormen var haard,
ej blev din skære Jomfruhud
sparet for Skrammer og Saar.
Men fremad du gik dog, til Vinden sig vendte
lidt efter lidt — og endte
var Ærens og Modgangens Aar.

Du nipped til Vinen i Lykkens Skaal;
hvor smagte den sødt! og Lede

du fik ved Stridens de bitre Kaar;
det var dog saa haardt hver Aften at rede
sit Leje i Asken om Lejrens Baal; —
nej, bedre at hvile paa Purpurhynde!
Ked var du af Staal,
naturligt, du maatte begynde
at se dig omkring efter Guld.
Og Kejseren, han havde Haanden fuld,
Skatkamret var ikke saa lille,
og Verden fyldte det Nat og Dag;
din Skønhed var Herskeren til Behag,
klappet og klar var snart den Sag,
du blev Kejserens villige Frille. –
Og saa var din Lykke da gjort,
du levede højt uden Nød eller Fare.
Fra Sengen til Tronen var Springet ej stort; —
saa blev du i Højstolen sat,
om Krumstaven Haanden greb fat,
paa dit Hoved en gylden Tiare;
og rundt om flokked sig en tæt Skare
af alle, der bejled til Aandens Mandat;
dog Bødlerne blev dine bedste Doctores,

med Øxer og Risknipper stod de parat
til at sætte en Slut for Disputernes Prat
og lære Tænkerne mores. —

Saa kom der en Storm- og en Trængselstid,
der trued at rive din Stol over Ende.
Den slog dig Krumstaven afhænde,
Tiaren bag efter den fløj.
Det blev en ugudelig Støj:
man raabte paa »Frihed« — et hæsligt Ord,
som mindst af alle fordrage du kunde, —
du vidste saavel hvad det Ord betød, —
du signede Sværdet, og Bondeblod flød,
du blanded din Røst i de sejrendes Kor:
»Hug Bønderne ned som gale Hunde!«
Saa havde du Spillet vundet,
og det blev befundet,
kun lidet det klædte saa ærbar en Frue
at sidde med Hovedet bart;
saa flikked de dig i en Fart
en borgerlig jævn Matronehue

af Enighedsformler og Stridsartikler,
og dengang slap du med Skræk.
For en Krone af Guld fik du en af Papir,
og var det lidt mindre af Pragt og Sir,
og blev der end stundom i Krogene lèt,
den kunde dog altid beskærme
dit gigtsvage Hoved mod Træk.
Din Kaabe beholdt du, og hvor den var hullet,
og Hullerne altfor galt blev set
og gabed til alle og Hvermands Gru,
dèr hjalp man det listelig efter med Blæk;
Risknippernes Kviste forkulled
— vel sandt — i Flammen om Mikael Servet,
men Øxerne rødmed endnu. —

De rødmed af Blod men siden af Rust,
da du maatte din Vrede dæmpe
og saà, du fik fare med Læmpe,
thi Folket og Tiden var ikke just
saa gunstig mod dig til Sinds.
Paa Fløjene saà du din Styrke svinde,

Filosofien, din Statholderinde,
faldt fra med en hel Provins.
Og den greb om sig, den hæslige Smitte,
den trængte ind i din Livvagts Elite;
din Himmel blev truende skyet,
og hvirvelstormende gryed
Oplysningens friske Dag.
Da kom det frem, hvad Mørket kan skjule,
og Aandens Bølger begyndte at spule
dit Kirkeskibs huggende Vrag;
da saà man dit Ansigt skæmmet af fule
Lyster og grisk i sin spejdende Angst,
man frygted med et for at blive din Fangst
og skyede dig og din Sag. –
Og atter genlød i Luften hint Ord: —
»Frihed.« — Fra Filosofernes Bord
blev Smulerne snapped' af Mængdens Hunger;
saa glammed de op med tusind Lunger
og bed. — Da voxed din Angst sig stor;
nu var det ej Hundenes Blod, der flød
men Herrernes; Himlen blev purpurrød
i Vest, til Marseillaisens Sang

buldrede Revolutionens Trommer,
og hvast Guillotinens Taktslag klang.
Folkene vaagned af tusindaars Slummer.
Nu, vidste du, galdt det Sejr eller Døden;
dog — du havde mærket dig Tidernes Gang,
du sagde: »O, ho! det er Aftenrøden!
kan jeg blot holde ud til Natten,
jeg hæver vel Herskerskatten.« —

Og Natten faldt paa; —
Reactionens germaniske Mulm, der gav
det ægyptiske lidet efter,
over Landene laa; —
saa hæved du atter din Herskerstav,
du følte, nu kom du til Kræfter.
Hvor Herskerne mødtes til Tremands-Spil,
dèr lagde du din Velsignelse til,
Treenighed oven, Treenighed neden —
saa var du vel sikker paa Freden.
Din Magt du øged, dog skjalv du fejg,
der var Uro i Natten og Uro i dig.

Det lysned saa sælsomt hist og her,
i Synskredsen først som Kornmodsskær,
men snart skød takkede, knitrende Lyn
frem under Natteskyernes Bryn,
og Tordenens dæmpede Trommer tonede.
Revolutionens Elektricitet
var endnu i Luften; bestandig hedere
blev du i Ho'det til Trods for den kronede,
purpurhyllede Pietet
og Bajonetternes Lynafledere.
Og nu — hvad var det? hør, tæt ved Foden
af Tronen en dæmpet, gungrende Klang! —
Var det Dommerøxen, der lagdes ved Roden
af Træet? — i Sveddraaber Angsten sprang
af din Pande — du vidste ej selv hvorfor,
du stirrede stift,
frygtende Dolk og Gift. —

Der tjente som Trodsknægt under Standardens
Korsdug en Dreng

af sundere Blod end nogen i Gardens
blegsotige Slæng;
fast var hans Muskel og hvast hans Blik,
hans Navn: — Den tyske Kritik.

Han gøs, saa tidt for hans skarpe Syn
dine kolde Træk
lyste i svovlblaat Skær af et Lyn;
han saà med Skræk,
at Dronningen ligned en Hex, hvis Blik
dræber med Giftbraads-Stik.

Saa tænkte han paa dine Jomfrudage,
paa Kampens Aar;
han havde jo hørt saa mangen Sage
om Sejr og Saar.
Og vemodsfuld i sit unge Sind
han traadte i Rustkamret ind.

Dèr hang nu de tusind smaa Vaaben, man nytted
behændigt imod
de fribaarne Aander, — men inderst, støttet
til Tronens Fod
under Spindelvævs-Hylstret han fandt i Behold
dit ægte, oldgamle Skjold.

Da tændtes i Sjælen en sælsom Gløden,
han ud det bar,
og gned og pudsed det ufortrøden,
til blankt som Glar
befriet for Støv og Rust og Fejl
han skuede Staalets Spejl.

Igennem Mørket det lyste mat;
han saà, du sad
saa strunk i Stolen; saa greb han det fat,
op steg han ad
de hellige Trontrin og løftede det
foran dit Ansigt tæt.

Der knitred et Lyn med sin Flamme blaa;
du gav et Sæt;
dine egne hæslige Træk du saà
foran dig ret;
du stirrede ind i det sanddru Spejl, —
i Stolarmen skar hver Negl.

Du stirred og satte selv i Ægiden
Medusa-Træk;
du skjalv for aldrig at røre dig siden,
forstenet af Skræk;
et Smil som Edder forgifted din Mund, —
og det var din sidste Stund.

Saa raab kun alle I Rigets Magnater
og Petits-maitres: — Professor-Paver,
Biskopper, Prælater,
og Licenciater,

Domprovster med Silkemaver,
Studenter med Silkehuer!
Raab, mens I blæser i
Sejrens Trompet, eders: »Dronningen leve!«
Oplyst' ved Aandens Lynstraale læse vi
Svaret, som Tidens Jærnhaand prented
dybt ind i Pandehuds-Pergamentet
med Farve af Øjets slukte Glød:

»Eders Dronning er død.« —

Hil dig, du totusindaarige Dronning!
Hil være dig, dèr du sidder
krumbøjet, graa, med et Smil som Edder,
og klamrer dig fast med hver benet Kno
over Højstolens Snitværk spændt;
sid du kun stiv, lad din Mumie klæde
en Stund det ormstukne Herskersæde,
Ingen vil Tronen bestige,
Enevoldstiden er endt;

under dit onde, brustne Blik,
der dræbte sig selv med sit Giftbraads-Stik,
blomstrer dit gamle, forfaldne Rige,
Videnskabernes fri Republik.

Gudesalget.

Jeg er syg af at brydes med eder,
I Guder! som Jakob med Englen, træt
bliver den, der i Mørket leder
og kaster sit Garn uden Dræt;
jeg er mat af at hige og stige
mod Idéernes straalende Rige,
mod de krystaliserede Former
paa de evige Tinder, nær Himlens Hvælv,
hvor Lidenskaben ej stormer

og frossen er Tidens Elv;
jeg er led og ked af at søge
eder og finde mig selv! —

Først blev jeg ked af jer, for hvem jeg først
har knælet, I som slukke Mængdens Tørst
med Vand af Naadens Brønd — men ikke min;
jeg sælger Brønden for en Draabe Vin
af den, som hin Samaritaner gød
i Jødens Saar og lindrede hans Nød,
skøndt det var hans, hans Folks og Guders Fjende.
Og hvis jeg ikke kan en Køber finde,
saa vil jeg sælge jer for Intet, Guder!
for hvis treenige Mysterium
jeg fordum bøjed mig i Andagt stum
— som naar, hvor Brinken over Dybet luder,
med rædselblandet Lyst man stirrer ud

i det tredobbelt grænseløse Rum —
men som nu synes mig et gaflet Skud
paa Mythens gamle Træ, der længst er trøsknet ud.

Men I, hvem Digterøjet endnu finder,
hvor Ætherens Strømme bade Pindus' Tinder,
indhylled' som i Skyer af den fine
evige Duft af Slægtens Blomst ved Pindus' Fod, —
I, som var Hellas' Guder, I blev mine!
Mod jer som Virak mine Drømme lod
jeg stige, og jeg gød som ædle Vine
af Offerbægret mine Tankers Flod,
da under Tizians Venus Schillers Klage
jeg skrev og kaldte eders Hær tilbage, —
da af min unge Renaissances Storm
de middelalderlige Nattetaager
var spredte, i hin hellige Dæmringsstund,

da ej man sover mer og end ej vaager
men drømmer anende forventningsfuld,
og før paa Horisontens dunkle Grund
den nye Sol sin Straalekrone tegned, —
da var I Himlens Stjærnehær, — I blegned;
jeg vexler Stjærnens Sølv for Solens Guld,
jeg sælger Ætherens Børn for Værk af Støvets Kuld.

Jeg sælger dig Zeus med din Ørn, som hænger
sagtmodig med Næbet, der hakker ej længer
Prometheus' Bryst,
med din falske Vægt
og din rustne Tordenkile, —
for en Herskertanke med Tordenrøst
og Ørneflugt, født af Prometeus' Slægt,
som virker og trodsig kan smile
ad alle Tyranners Tugt eller Varetægt.

Og jeg sælger dig Phoebos Apol, du foryngende
Guddom med Seerens sværmende Aand,

med Lyren i Haand,
med den ætherstraalende Krans og de syngende
Musers følgende Kor —
for en gudløs Kunst, som i Dalen gror
til Menneskers Lyst, og suger sin lægende
Saft af den hjemlige Jord,
og spreder til Folket sin hjærtekvægende
Duft af Toner og Farver og Ord.

Og jeg sælger dig, Pallas Athene!
med Øjet straalende
klart som en Stjærne
og blaat som det længseldragende Fjærne.
hvor Himmel og Jord sig forene, —
for en Viden, møjsommelig krybende, maalende
Vanddraabens Fald mod den tørstige Jord,
Atomernes Veje og Nervernes Net
og Stjærnernes Baner,
men blind for det,
man ser ej men sværmende aner,
og vèd ej men haaber og tror.

Og jeg sælger den larmende Ares
for en Mand med ubøjeligt Mod,
som i Kamptumlen ej vil spares
og aldrig sit Banner forlod;
og Poseidon med Amfitrite
for et styrkende Bad i Havets Flod,
og den gyldne Viv Afrodite
for et Favntag af Kød og Blod.

Du blev tilsidst af Guderne tilbage,
du, som var bag dem — du, som ledte ind
og endte deres Nat lig Aftenrøden
og Morgengryet, i hvis dunkle, vage
og mystisk farverige Dæmringsskær
alt flyder ud og svømmer fjærn og nær
som paa et ubegrænset Ocean!
Af alle Guderne du sidst led Døden,
dog traf han ogsaa dig, du store Pan!

Ogsaa du har dit Ry forskærtset,
i dit Bryst intet Hjærte banker,
du er lammet og døvet og stum,
du Skygge, som Universet
bestraalet af Menneskets Tanker
kaster ud i det øde Rum.
Du skælver — og blegner — og dør —
og jeg sælger dit Lig for dit Slør,
der af ingen Hænder er hævet,
dette brogede Slør, som er vævet
af Tidsler og Rosenflor,
af alt, som fortvivlet sig vaander
og jubler, af alt, som aander,
som tænker og føler og gror.

Og i min Hjærnes store aabne Bog,
hvis Barneskrift er slettet ud, skal nu
som paa en Palimpsest Naturen skrive
sit store farverige Billedsprog;

kun Sotens gule Haand med Febrens Svamp
kan vække end den første Skrift til Live.
Thi jeg har stridt min Strid og lidt min Tid
og grædt mig Øjet rødt og Kinden hvid
og hadet Livet — men ej famlet efter
det sønderrevne Illusionens Slør
og ikke grebet til det brudte Rør.
— Saa vil jeg vandre frem ved egne Kræfter
og tage hvad Naturen mig forunder,
ej Himlen over mig, ej Helved under,
men Jorden for mig, til jeg frygtløs dør.

Passionsmusik.

Paaske 1880.

Jeg gik paany i dit Hus at staa,
Jesus fra Nazareth!
jeg havde ej længe dets Trappe traadt,
endda den er bred og taalelig let
at vandre paa
og indenfor Muren, — hvor er der godt
at være og meget at skue!
I Lys og Lampernes Lue
straalede Vægge og Søjler ret;
højt Hvælvingen spændte sin favnende Bue,
og Kuplen kronede Hallen.

Man saà, du var bleven de Riges Drot,
man saà, du var længst til Herskerens Slot
steget fra Krybben og Stalden.

Som et Helgenskrin var din Helligdom,
indlagt med ædle Sten;
men kosteligst var dog Relikvien selv:
det var ingen muldnede Helgenben,
den værned om: —
Koralerne bruste fra Kirkens Hvælv,
en klar og kølig Kaskade,
som Vinden i hvislende Blade
ensformig Recitativet gik,
og Arien daled som Fredens Due
højt oppe fra Hvælvingens Bue;
det var den Bachske Passionsmusik,
den havde mod god protestantisk Skik
kunstnerisk adlet din Stue.

Den fyldte hver Krog med Toner, som hin
Salve hos Lazarus,

som over dit Hoved Maria gød,
opfyldte med Duft det ganske Hus; —
et festligt Lin
den var, der vævedes over din Død
af Toner for Byssustraade,
et Slør over Ofrets Gaade;
og Foldernes brusende Skønhed jeg nød,
men dine Vunders forsonende Naade
den naar til min Sjæl ej længer;
thi ej har som før jeg bøjede Knæ
og foldede Hænder for Korsets Træ
og dig, der paa Korset hænger.

Sligt har jeg ikke, om end jeg har
Medynk og Ærefrygt
for dig, der som Gudsbespotter blev dømt,
fordi du din egen Vej har søgt, —
om end jeg har
en hadefuld Ed foruden Skrømt,
som aldrig af Hu mig rinder,
svoret imod dine Fjender, —

din Sags og dine: — de samme, som end
den unge Begejstring hudfletter og binder
og Fremskridtet naglefæster;
som føre dit Navn i Mund og i Pen
og plette det: — Folkets skriftkloge Mænd,
Ældste og Ypperstepræster.

Passionsmusik er der, som høres ej bedst
i Kirkernes hyggede Rum,
et Martyrdom er der, hvis rindende Blod
bærer et sandt Evangelium;
en bitter Fest,
der ej i en romersk Provinsby stod
for nitten Aarhundreder siden;
den var, før Menneskets Viden
i Dyrenes Hjærner spirende laa,
før Stemmernes Skælven og Lemmernes Vriden
røbede Nervernes Liden;
før Ørene hørte og Øjnene saà,

da de stingende Smerter, der komme og gaa,
fødte og inddelte Tiden: —

Naturens Passio magna, som
er overalt og var,
hvis bitre Sæd alt ulmende laa
i Planternes Fibre, Celler og Kar,
til Tiden kom
at buskes og grønnes og svulmende staa
i Knop under Dyrenes Hamme,
men sprænge sit Svøb med det samme,
og ud sine giftige Kronblade slaa
i Menneskehjærternes skælvende Flamme,
og gløde og visne og sætte
en Frugt, hvis Kærne ikke er Død
men Liv, og hvis Saft ej er bedsk men sød,
kraftig til Slægten at mætte.

Thi det er ej Menneskers Frelsesbud:
Lidelse, Kors og Bod;

men Smerten, som alle Slægter har lidt,
er Saar for en Sejr, der kun købes med Blod,
— ej Blod af en Gud —
at Fremtids-Slægten maa aande frit
og arve en fredhegnet Trone
og Naade til Blodet at sone.
Da knæler ej Syndere fromt for din Fod,
og for dig skal Passionsmusiken ej tone,
du galilæiske Seer!
I en Hymne til Glæden, hvis Fuga-Kor
millionstemmig bæres hen over vor Jord,
drukner Udviklingens Veer.

Tubal-Kain.

I.

Det var den Døgnets Time just, i hvilken
Slyngplante-Blomsterne, der svømme tæt
paa Urskovskronernes Smaragdhav, faà
i Solens lave Straaler dobbelt Glød; —
da skyggeræd Akasien sænker Stilken
og folder Bladefingrene, som bød
den Livets Aand sin tavse Aftenbøn; —
da Kamfertræet og den unge Løn
og skjolddyr-lignende, uhyre Svampe
i større Kredse sprede deres Lugt; —

da Mammutdyrene betænksom trampe
ad snævre Stier til Vandingsstedet ned,
og Flodhest-Hjorden Strømmens Tangdyb bytter
med Græsning paa den taagesvøbte Bred,
mens Paafugl-Skrig Gazellerne forkynder,
at Huleløvens Jagt ret nu begynder.

Det var paa denne Døgnets Tid, han stod
hvor mellem Skovens Hegn og Klippens Mur
et snævert Dalstrøg med sin smalle Flod
har strakt sit Bælte. Anspændt, som paa Lur,
han bøjet stod og stirred paa en fældet
Renhjort, hvis Lemmer end i Dødskamp sprælled.

Hans tommelave Pandehud var trukket
i Rynker ned, og inde bag de lange
skægstive Brynhaars skyggefulde Rist
der stod i Øjet tændt en snedig Gnist

fra Hjærnens fosfor-rige Minegange;
omkring hans haarde, sammenknebne Læber
der lo en graadig Grumheds vilde Fryd,
imens hans lange lodne Arm drev ind
igennem Dyrets martersvedte Skind
et flinteoddet, egeskaftet Spyd.

II.

Og medens paa Blodet han stirred,
der randt over Spydbladets kantede Sten
og langsomt drypped fra Flintens Flen,
blev Blikket sløret, forvirret: —
for hans Øje yngled den døende Ren,
der laa ti, hvor han fælded kun én.

Ti — tyve — Køer og Hjorte —
sprællende laa de med blodrøde Haar

paa Nakke, paa Bringe, paa Side, paa Laar —
men alle med samme korte,
dybe og fast afgrænsede Saar,
ukendt af alle igaar.

Et Mærke, man ej kunde mænge
med det, som en Hulebjørns Lab plejer van
at sætte, med Hullet af Løvens Tand
eller Mammut-Filsbenets Flænge.
Han smilte; der drypped fra Spydsoddens Rand
Blod i det klumpede Sand.

Og pludselig leved det op bag Renernes
Kroppe, hvis sitrende Kval hensov;
det mylred med Dyr fra den raslende Skov,
i Spring de prøvede Senernes
Kraft; — der var Larm af den klaprende Klov
omkap med den hamrende Hov.

Saa løfted han Spydet og strakte
til Jorden en Oxe — og endnu én —
han slynged det ud; gennem Luften det hven,
som en huggende Falk, og flakte
den stribede Hests fastmusklede Ben
med Næbet af Flintesten.

Over Rørskovstoppene springe
Gazellerne op og spejde i Hast
med lynsnart skraanende Øjekast, —
men midt i den forrestes Bringe
stod pludselig Skaftet dirrende fast;
den sprælled, og Øjet brast.

Han lo: — nu kunde han kogle!
Selv Steppens Høvding, en Kæmpehjort,
kom snart for den flyvende Flint tilkort,

Gevirets mægtige Skovle
daled og tørned mod Jorden haardt; —
det var Bytte af ædel Sort! —

Sit Værk beskued han hvilende: —
Dalbunden dynget med broget Lød,
gabende, blodigt, bævrende Kød. —
Saa aanded han næsebor-spilende,
medens den vamle Blodlugt han nød; —
og han stemtes vemodig, blød.

Der bredte sig i ham en Varme,
som stillede Musklernes Spænding og Kiv;
kun Øjekuglen stod blinkløs stiv: —
der steg fra de kildrede Tarme
til Hjærnen en graadig Drøm om et Liv
i Mæthed, gigantisk, massiv.

Aldrig forgæves jage!
aldrig mer mat og med Maven tom
liste paa Rov, til han krybende kom
byttetøs, halvdød tilbage!
Aldrig! han gned sin haarede Vom
grinte, og saà sig om.

III.

Hans Blik faldt ikke paa Dyr igen;
der laa andre Lig. — Det var Mænd.

Der strømmede Blod fra den nærmestes Kind;
han prikked med Odden: den passed derind.

Og da med sit Spyd han Hovedet vendte,
saà han et Ansigt, han nøje kendte: —

det var jo den mørke, lavstammede Fyr
som frarev ham nylig et fældet Dyr.

Og hin, fra hvis Gab Hugtænderne glaner,
og hvis Armmuskler sno sig som Skov-Lianer,

det er nok den Kæmpe, der jog ham ud
af Hulen, forleden, i Regn og Slud.

Ho, ho! — nu jager han Ingen længer,
og aldrig han mer til en Hule trænger!

Dèr viste ham Liget de samme Træk,
han saà, naar han drak af en stille Bæk: —

de to havde levet i evig Dyst,
alt siden de died det samme Bryst.

Tubal-Kain fik tidt nok sin Svaghed at mærke;
men det var forbi: — nu var han den stærke.

Og han rejste sit Hoved; da saà han Mænd
snige sig skovlangs imod ham hen.

Paa Spydet han løfted sin Broders Lig,
og de flygted med rædde Fagter og Skrig.

Saa sænked hans Blik sig: under hans Fod
en fældet Modstander, badet i Blod.

Det var ham, der havde saa mange Kvinder,
som en gammel Kæmpehjort samler sig Hinder.

Han satte nu altid de Skønne i Brand,
for han bar et Skæg som en Skovdjævle-Han.

Og en Kæmpekraft gik hans Attraa tilhaande,
han var baade Gallaners og Husbonders Vaande.

I den forrige Brunsttid havde han jaget
Tubal-Kain fra den skønneste Hun i Laget: —

Èn, med Hovedet rundt som en Kokosnød,
med haarløs Hud og en blankbrun Lød;

fladnæset, stritøret, Blik som en Hind,
svær over Lænderne, hoftetrind,

og saa — hvad Hannerne særlig led —
med Bryster, der hang til Midien ned,

Da sneg han sig skambidt og tørmundet bort;
nu havde han fældet den gamle Hjort.

Nu var Hinderne hans; — hun skulde nu stille
hans Attraa, og andre — saa mange han vilde.

O, han vilde mange! han svimled ved Tanken
og duved sin Ryg under Pulshamrens Banken.

Da saà han med langsomme Aandedræt
den faldne hæve sin Side let.

Og han styrted sig vild over Fjenden ned
med fraadende Mund og badet i Sved.

Saa udled Renen under hans Næver
med Negleklør og hans tandhvasse Kæver.

IV.

——

Og mat han laa dèr paa sit blodige Leje, —
imens den vaagne Drøm med Kæmpefjed
ad rolige Sansers aabne Veje
mod fjærne Fremtidssyner skred.

Han ligger blødt paa Løvehuder strakt
i Hulen, hvis Granitvæg pranger
med Sejrstegns minderige Pragt: —
Gevirer grene sig i tyve Ender,

Gazellernes Spiralhorn sno sig ud,
og gullig-blanke Mammutstænder
tilbage krumme sig og gennemstanger
Skalpe med vissen Lok og skrumpen Hud,
mens hvide Knokkelhænder
af Mennesker omkap
med Løvens Pote og med Bjørnens Lab
fra mange Spidser ud i Luften fanger,
ret som velsignende hans Bo.

Den stærkes og den mættes Ro
han nyder; — han er alderstegen;
dog er ej Kraften fra hans Muskler vegen
han føler den, men bruger den ej mer. —
Han raaber kun, og strax han ser
en Sværm af glade, fede Kvinder
ile til dette bløde Leje,
som de har alle delt, og pleje
ham skinsygt, til de jages bort igen.
I Hænderne han klapper; — strax indfinder

der sig en Hob af magre Mænd:
hans overvundne, skaante Fjender;
paa èn Fod hinke de og tjene ham
med venstre Arm, — den højre hænger lam;
og er han gnaven, eller om han ser,
at Nogen doven i sin Dont sig ter,
saa sporer han med Flinteodden
hvis ej han heller — for at røre sig —
med Skaftet prygler paa en lodden,
benmager Ryg, hvis Hoved ej
kan fly hans Tag i Haarene.

Saadan har Spydet nu sin Virkekreds forlagt
fra Drab til Tugt — man mildnes dog med Aarene! —
Han drager ej i Krig, gaar ej paa Jagt;
behøves ej: — han har en Vagt
af Sønner nu, hvis Kraft han nytter,
paa hvem hans Alderdom sig støtter,
som Skovens Patriark,
som Banjan-Figentræet, naar

dets Stamme trøskner til et Rør af Bark,
paa sine Luftrods-Søjler støttet staar.
Af stærke Lænder baarne died de
af rige Bryster, som de bed i Blod;
saa fik da Tanden Kød i Overflod, —
for Hunger skulde Spydet vel dem fri, —
til selv de lærte Spyd at svinge
med stærke Arme og at bringe
alt Rov for deres Faders Fod;
han delte ud, og ingen blev vansmægtende;
men trodsige var Knægtene,
og Fadermyndigheden haardt fornøden;
enhver, der krænked den, fik næppe Tid at angre:
den slog igen – med Døden.

De røved Kvinder; hvem de vilde tog de --
mange og sunde; Kvinderne blev svangre
og fødte Kæmpebørn; Pigerne vog de,
og Drengene opdrog de;
de havde længst lært Brug af Spyd og Sværd,
med deres Fædre danned de en Hær,

et Folk i Vaaben — fjærn og nær
de andres Gru; —
hvor var de nu?
et eller andet Sted paa Røverfærd,
man havde Brug for Høveder og Trælle.

Og se! — en Sky. Tung, hvidgul i det grelle,
flimrende Middagslys den staar i Horisonten. —
Kvinder og Slaver standse midt i Donten;
nysgerrig rører snart den hele Egn sig,
og paa sin Albu rejser Tubal-Kain sig.

Et Tegn
paa Regn!
mod Tørkens
Brand
en Ven!
den stiger
ej
men sniger

sig
ad Ørkens
Sand
herhen.

Den voxer, vider
sig ud og staar
til begge Sider,
hvor Øjet naår.
Og hør! en Summen,
med Blandings-Lyd
af Tordenbrummen
og skingert Skryd.

Og nu man skælne kan
en Hjord Kamelers klodsede
Klumphoveder, der vugges
bestandig i dens flossede,
ustadige Bølgerand.
Dèr tændes snart og slukkes

paa Stænger Blink som Stjærner smaa;
Kohorn som Maaner skinne.
Det vrimler mørkt derinde,
hvergang i Skyens Gullig-graa
en Tværrift aabner sig og lukkes.

Saa bølger bort Støvkappens Frynse-Bræm
og Folderne bli'er sprængt: — en broget Mylder;
den vader i de sidste Laser frem,
til Dyr og Mennesker Engstrøget fylder.
En Hagl af Spydstang-Slag, Stormhvin af Svøbens Rem
ned over Fangerne, der vakle tungt belæssed',
og over Kvæg, hvis Ørken-Tørst staar til Oasegræsset;
Brøl af de slagne, Raab af dem, der slaar: —

Saadan Tubal-Kainiternes Sejrstog til Hjemmet naar.

De træde fast i Hulen ind
til Patriarkens Leje;
med Blod besmurt hver Krigers Kind;
i Duske tusind lange Haar
fra hver en Spydstang vaje;
om Tyrenakken tyk og trind
et Knokkelbaand, der ender
i nysafhugne Hænder,
som klappe Brystets brede Baar,
mens rundtom friske Skalper slaar
mod Bug og Laar
og smalle Hingstelænder.

Og pludselig, som paa et Tegn,
om Tubal-Kain
en Vaabenregn
med Klask af Træ og Klang af Sten: —
Spydfaderen den gamle
vil Ynglen om sig samle;
mens ved hans Side en for en

hver Mand og Knøs —
Sønner og Sønnesønner —
bøjer sig vaabenløs. —

Det skriger vildt og stønner
der udenfor; og træt og mod
en Fange-Hob begynder
at krybe ind paa Haand og Fod
til Lejets lodne Hynder.
Om Blikket staar et Sløvheds-Slør;
mens det om Skaansel tigger,
Tungen hans Fodsaal slikker; —
og hvem han sparker til, den dør. —

Saa rejser Tubal-Kain sig hæders-ør. —

V.

Nu ser han ned. Der er hans Skygge; — den er saare lang.
Ja, den er voxet siden sidst. Den bliver stor en Gang!
thi mens han stirred, har den strakt sig;
over Aaen har den lagt sig
tværs hen som en Spang.

Det er hans Aand, der bliver større! Tubal-Kain han glor.
For Øjet flimrer Luften rødt; rød Damp af Dalen gror;

kun Aanden sort i Rødmens Midte;
ret som rundt om Blodet svedte
af den rædde Jord.

Ja, den er ræd! se alting skælver! kun hans Aand
har Mod;
den næres, svulmer som en Myg, der suger meget
Blod.
helt tværs igennem Dalens Ange
vader den med sine lange
Ben ud fra hans Fod.

Til Højens Grund dens Hofter række; langsomt
med sin Krop
den rejser sig og klatrer saa ad Væggens Stejling op.
Med Megaterionens lade
Kæmpekraft dens Skulderblade
nærmes Bakkens Top.

Mod Himlen alt dens Isse støder. Mon den Hvile fandt?
Nej, se dens Skuldre stiger end; men Panden — den forsvandt.
Og Kroppen hovedløs og fremmed
staar med sine Skuldre stemmed'
fast mod Himlens Kant.

Men netop nu gaar over Klippens lave Højdedrag
Fuldmaaneskiven langsomt op; i vandtungt Taagelag
den svæver som en Kæmpebille,
luerød, som en Mandrille-
Hans haarløse Bag.

Den synes grôt som Frugt paa Halsen, hvor den stumpe Rod
imellem begge Skuldre før ved Klippekammen stod.
Omkap med Aandeho'edets røde

Pragt, hans egne Kinder gløde
vildt i Overmod.

Hvo er nu stor som han, hvo maaler frækt sig med
hans Aand?
Ej Mastodonten, Mammut ej, ej Megaterion!
Hans Aasyn gennem Himlen straaler,
Jorden tynges af hans Saaler,
Bjærget af hans Haand.

VI.

Da aabned Tubal-Kain sit Gab og brølte
saa vildt og rungende, at alle bly
Mimoser trak sig sammen. Løvet hvisled
om Slanger, der til alle Sider fly.
Med greneknasende, opskræmmet Hast
brød Mammuter og Næshorn tværs igennem
Skovtykningen, hvor deres Uld hang fast,
afkartet i Bromeliens Bladrands-Torne,
og Underkrattets Kviste-Fletværk brast
som Spind mod Huleløvens brede Pande,
da den med langstrakt Buespring fandt Ly

i Sabal-Palmens viftespredte Skygge.
Gurglen og Plask fra Strømmens Hvirvelvande,
da i dens Dyb Flodhestene neddykke,
mens nok et Hyl igennem Luften skar —
det var fra Klippen hisset Aandens Svar.

Og Tubal-Kain, Naturens barske Herre,
lod, rørt ved denne Hylding, til et Smil
sin tynde Overlæbe fast sig snerre
om Roden af den højre Huggetand.
Og med sit Spyd som Støttestav gik langsomt
igennem Dalen bort den vældige Mand,
som Èn, hvis Skridt slet ingen Magt kan hindre.

Og Mørket bredtes, Himlens Rødme svandt.
Men Maanen steg nu hvidere og mindre;
dens Lys fik Magten; i dens Straaler randt
Duggdraaber tindrende som tusind Taarer,

dog græd den ogsaa Blod, den tavse Nat: —
det risled langsomt ud af Dyrets Aarer,
det drypped, pibled, sived, til det fyldte
de Spor, som Mandens Fodblad, bredt og plat,
dybt i den bløde Sandjord havde sat.

Benedicta.

Ave gratia plena, benedicta tu in mulieribus.
„Lukas-Evangeliet“ I, 28 (Vulgata).

I.

I drømmende Længsler, I spejdende Haab,
og I, som laa
med Smilet om Mund og Taaren paa Kind, I
slumrende Minder!
I Sangenes Feer, I Engle smaa,
flyve I vil, og flyve I maa,
flagrende om, til et naaderigt Hjærte I finder;

hvor vil I sænke den tonende Vinge?
hvem vil I Engelens Hilsen bringe
og kalde velsignet blandt Kvinder?

Lær ikke Vejen af Hymne og Psalme!
stig ikke op ad den røgelsekvalme
totusindaarige Himmelsti
til Jomfrumoderens Trone!
Hendes Tid er forbi,
hendes Glorie maatte som Flitterguld falme,
hendes Vidunderbarn kan ej sone
det Blod, som vor Slægt har beruset sig i.

II.

Og flyv ej, hvor end eders Toner klinger,
hvor Vejen er strøet
med Fjer og med Dun af de trættede Vinger,
hvor I har forødt
eders Kraft, som Kilden, der siver i Sandet,
hvor I har velsignet og blev forbandet: —

Den Vej, som I ofte frem og tilbage
lig Brevduer fløj,

med uskrømtet Elskov, med savntung Klage,
med Haab, der løj; —
o, flyv ikke dér, hvòr I sang jer hæse,
syng klarere Toner, skriv højere Kredse!

III.

Og naar I stige højt og sænke dybt jer,
hvor Sjælens Ekko bor,
i Hjærnehvælvinger og Hjærtekrypter,
vil I vel komme eders Vildt paa Spor.
Lyt til det tusindstemmige Kvindekor, —
de skønne Læbers Lovsang for det matte
men gyldenkronede Idéforladte,
med Spot mod dem, hvem Bannet traf, —
hin Kampsang af
det anerkendtes strikkende Cohort, —
lyt! — hendes Røst er ene
i den som i et Mislydsvæld den rene

fuldtonige Grund-Akkord; —
følg hin Sireneklang og jubl: — det Maal er vort.

Thi hendes Tankestrøm er ikke gledet
ned i den lave Dam,
hvorhen Kanalerne har Mængdens ledet,
og hvor de samles i et døsigt Slam.
Den har ej vædet skumløs, flad og tam
de Dræningsrør, hvis Net skal fange Flommen
af Aandens Flod, som altfor nær er kommen
Palads og Kirkemur.
I fri Natur
sin Bane selv den brød og bryder end,
uddybende sit Leje
ved egen Strøm og følgende de Veje,
som Driften lærte den,
imod det dybe Hav, hvortil den higer hen.

Og overalt, hvor Strømmens Vover væder
den kolde, nøgne Jord,

mens frem de ile mod de fjærne Steder,
dér ulmer det og spirer, og der grôr
af Følelser et yppigt Blomsterflor, —
ej Drivhuskuldets sarte Slægt
men med den friske Duft, de ægte Farver,
som af Naturens rige Skat
de vilde Blomster arver;
det breder sig; — fra Bred til Bred
tværsover Bækken flettes Hækkens Grene,
og Vandet faar sit Farvespil derved,
og Planten faar sit rene
blankgrønne Blad og Perlekrans
af Skum paa Blomstens Purpurglans; —

flyv bort! paa Hækkens Kviste skal I gynge
til Bølgens Rislen eders Lovsang synge.

Bekranser hendes Røst med eders Stemmer,
som Maanestraaler brænmer
den lyse Nattesky;
og hilser jublende hvert Lyn

af hendes stolte Aand, der gemmer
som oftest kysk sig i den skønne Sjæl,
lig Klingens Straale under Fløjlets Skede;
men naar hun bøjer sig med Hjælpen rede
medynksom over Smertens Syn
— en Syg, et fattigt Barn, et martret Dyr —
saa dal med Englens Hilsen over hende!

Barmhjærtighedens Taarer rinde
som Duggen, ved hvis Fald Velsignelserne gryr.

Thi hun har sprængt de Baand, som Hænder tvinde
og knytte, men ej dem,
hvormed Naturen venlig ledte hende
igennem Verdenslabyrinten frem
fra Skovenes urgamle, mørke Hjem —
alt fra den Stund, da langsomt Mand og Kvinde
strøg af sig Dyrehammens Fosterhinde,
og da Naturens Haand ham gav
at drikke af

en Skal, til Randen fyldt med levret Blod,
som hidsed ham og spændte
hver Fiber til den store Kamp, der endte
først naar han sejrrig stod
med Jorden underlagt sin haarde Herskerfod.

Men hende rakte den en Skaal at tømme
med Mælkens Moderdrik,
den Saft, der nærer alt med sine Strømme
af hvilke Manden og et Øjeblik
før Kampens Dage Tørsten stillet fik;
den svandt hos ham men fyldte hendes Bryster,
nærende kærlig Hjærtets milde Røster,
saa hun blev blid og sen til Had
men svag, og sad
bag Teltets Skind, den stærkes Træl og Brud,
men ren for Blodets Væde,
for én Gang, modnet i sit Skjul, at træde
paa Livets Kampplads ud,
ved Mildhed større, end ved Grumhed Mand og Gud.

IV.

Nej, hun er ej skabt, ej dannet, ej avlet i Billed
af ham,
der selv er et Billede, blandet af Mandens Ære
og Skam: —
den tyranniske Kraft, som de svage Skabninger
følte — og skjalv,
opfanget og kastet tilbage fra det himmelske Hul-
spejls Hvalv;
en Bastard af Herskernes Brynde og Trællenes
krybende Frygt!
han har redt os Tronernes Hynde og passet en
Slutters Røgt.

Hans Vanddaab hver Hjærne har sivet, til dens
Frihedsflamme blev slukt,
og vi skyede Blomsten af Livet og Kundskabens
kærnede Frugt;
og hans Præster forvandled den gamle, ildnende
Vindruesaft
i vort Bæger til Ofrets vamle Blod, der har lam-
met vor Kraft
og bedøvet de oprørske Viljer, saa vi faldt ham
til Fode fromt.
Han har bygget os Kirke-Bastiller paa vort Babel-
taarns ryddede Tomt;
han har slukket med Syndflods-Byger den Bavn,
der ledte vort Syn,
medens Kætterbaalet, der ryger endnu, blev tændt
af hans Lyn. —

Det var ham, som vi tilbad; men hende, som I
velsigner i Løn,
har han ej gjort til Tjenerinde, og hun føder ikke
hans Søn;

hun er ikke Frelserens Moder, hun er selv det frelsende Skud
af Slægtens Stamtræ, hvis Rod er i Skabningens Dyb; ingen Gud
men Alt, som kan krympes og lide i Luft, i Hav og i Dynd,
er i Slægt med den skønne og blide, som bærer ej Skabningens Synd
men deler dens Smerte og Kummer; hendes store Barmhjærtighed,
lig et fintspundet Net, der rummer det største og mindste, som led,
vil hilde og fange og binde al Lidelse over vor Jord,
det levendes Arvefjende, den Trold, som en Mand ej besvor.
Hun er Jordens ej Himlens Datter, fra hvis Favntag Jordsønnen kan
forynget rejse sig atter til Kamp mod Slægtens Tyran.

Men engang, naar Tvangsborgen falder, naar Sværd-
tiden lakker mod Slut,
naar Sejerssignalerne gjalder, og naar Mændenes
Pander har brudt
som Stormbukke Murene sønder, da træder hun
Breschens Sti,
og den evige Fred begynder, hun hersker fri over Fri'.
Hun lader Linerne løbe over Hændernes bløde Rand
og styrer med knækket Svøbe Triumfvognens
hvide Spand;
og mens hvad den slagne Fjende har levnet af
Tempel og Hus
under Hjulets knitrende Skinne bli'er jevnet og
malet til Grus,
genlyder Frihedens Rige af Menneskers hilsende
Kor:
hil være dig, Naaderige! velsignet blandt Kvinder
paa Jord.

Tidens Røster.

Et que nous reste-t-il, à nous, les déicides?
Alfred de Musset: Rolla.

I.

En Røst fra Taagerne til Lysets Hær,
et Raab, der gennem svundne Sekler bær,
et Spørgsmaal, født paa Tidens valne Tunge,
da Tanken fik den kække Frihed kær,
et Suk, der bedst fra Kirkens Krypt kan runge,
et Kampskrig for de Gamle mod de Unge: —

II.

»Hvad vandt I saa, hvis I til Magten kom,
hvis I fik aflyst evig Straf og Dom,
og til et Hul, hvor Aadsler Jorden gøde,
fik Gravens hellige Hvilested skabt om,
og Himmeltemplet til et Ætherøde,
hvor Forskerblikket ingen Gud kan møde?

III.

»Hvad Maal for eders Fod, der træder ej
i Gudens Frelserspor? paa eders Vej
hvad Lys, da I med Spot har slukt det sande?
Kun Lystens tusind Glimt, der boltre sig
som Lygtemænd paa Lastens Mosevande
vildleder eders frihedssyge Bande.

IV.

»Tvivl greb I, da en Tro vi eder gav,
vi bød et Paradis, — I tog en Grav, —

en Evighed, — I valgte talte Dage;
Alt var vort Tilbud, — Intet er jert Krav; —
hvad har I Gudemordere tilbage?
hvad kan I give os for det, I tage.«

V.

Fra Gryets Gyldenmund til Nattens Slud
en Røst, en Gravsang for en skrinlagt Gud,
et Forspil til ufødte Seklers Sange,
naar Frihed fører Tanken hjem som Brud,
et Svar paa hvad der spurgtes tusind Gange,
et Kampraab for de faa imod de mange: —

VI.

»Vor Klode har vi end og Hjærnens graa
Halvkugler, Verdenskloden i det smaa,
der gemmer mellem sine Furer blandet
al Sæd til Godt og Ondt, som Slægter saà

og høste skiftevis, — hvad vil vi andet?
Vi har det Stof, hvoraf I Guder danned.

VII.

»Og Stoffet har vi for at danne mer
end Guder, som man hører ej og ser,
skønt Tro paa dem var Stangen til at stive
saa mange Slægters skrøbelige Ler,
og Frygt for dem var Svøben til at drive
os frem, og Haabets Brød holdt os ilive.

VIII.

»En Fremtidsslægt vi danne, paa hvis Vej
vort Aag skal ligge brudt, og Svøben ej
skal suse, som til ingen Støtte trænger
men i sin egen Styrke hviler sig,
tillempet efter Livets Krav, som længer
ej barsk for Lystens sunde Bane stænger.

IX.

»Har ikke Dyreverdnen stræbt og lidt
i Millioner Aar og frem sig stridt,
til Mennesket, dens Gud, saas frem at springe?
og skal da Mennesker ej Skridt for Skridt
gaa frem og endelig en Slægt frembringe,
til hvilken Gudenavnet er for ringe?

X.

»Thi alle disse Skyggeguder, hvem
I dyrke, for jert Ønske avled dem,
har ej med deres Almagt standset Ondet,
som kun de selv har ladet spire frem,
skønt eders Daarskab har dem gode fundet,
som var det sødt, hvoraf alt bedsk er rundet.

XI.

»Men denne Slægt, skønt født af ondt er god,
og lys, skønt Mørkets Puppe den forlod,
den skaber ikke Kval, og Smertens Grøde

faar ingen Saft, hvor den har sat sin Fod;
dens Haand skal lukke Vunderne, der bløde,
dens Liv skal sone eders Guders Brøde.

XII.

»Fra Fødslen af i deres Øjne staar
som Arv fra tusind Slægters Arbejdsaar
Lykkens og Kærlighedens Tvillingflamme,
og dobbelt Glans hver enkelt af dem faar
ved Genskin af de andres, der med samme
ubrudte Lys gør al vor Glans til Skamme.

XIII.

»Thi Medynk, Kærlighedens Datter, vil
da se sit Herredømme staa paa Spil
og blive rigeløs, hvor Ingen græde,
og hendø i et Regnbuesmil og til
sin Broder, Glæde over andres Glæde,
afstaa sit Scepter og sit Herskersæde.

XIV.

»Men før den Tid i tusindvis, maaske
i millionvis vil vor Klode se
de nye Aar betræde gamle Veje,
og vi vil være glemt, som Vintrens Sne
er glemt, naar Spirerne, den gav sin Pleje,
med tunge Ax for Sommervinden neje.

XV.

»Og hvad vi synded, hvad vi fejled i,
for disse Slakker vil Naturen fri
sig selv ved Livets egen Lov omsider,
alt det vil hænge fast i Dødens Si,
fra hvilken mere klart til nye Tider
bestandig Slægtens Blod mod Maalet glider.

XVI.

»Men hvad vi virked til Al-Lykkens Tarv,
og hvad der havde Livets sunde Marv

det vil Naturen gemme og forrente
og give Fremtidsslægten det i Arv.
Hvad i os selv som godt og sandt vi kendte
vil leve, naar forlængst vort Livsspand endte.

XVII.

»Og det er det, vi har tilbage — hør
os, I der spørge! hil jer! vi, som dør,
vi hilse jer og eders Gudeskygger!
Kamp, ikke Hvile, — ingen Havn, men Bør —
den Grundvold, hvorpaa eders Luftslot bygger;
og sunde Muskler uden eders Krykker —

XVIII.

»Alt dette har vi end; paa ærlig Vis
vi styre frem og frygter ej Forlis.
Strid, Saar og Død vi vente os men ikke
til Løn derfor et evigt Paradis,
thi vore Fremtidshaab i Slægten ligge,
og mod dens Maal er rettet vore Blikke.

XIX.

Farvel! — bliv staaende, vi drage frem;
vort Sind er ikke sygt mod eders Hjem,
vor Fod blev ikke træt til eders Hvile;
stir I mod Sinai og mod Bethlehem —
vor Frelsesstjærne se vi foran smile,
vor Lov skrev ej Jehovas Tordenkile.«

XX.

Tvivl i mit Sind med Haabet kæmpet har;
jeg hørte Spørgsmaal, og jeg hørte Svar,
jeg mærked Kampen mellem Tidens Røster.
Da blev min Tanke som et Havblik klar,
blaa i dens Spejl stod Fremtidslandets Kyster,
og Haabet kyssed Tvivlen som en Søster.

Tidligere er udkommet af

Karl Gjellerup:

Paa **C. A. Reitzels** Forlag:

En Idealist.

Skildring af **Epigonos.**

2 Kr. 50 Øre.

„Det unge Danmark."

En Fortælling fra vore Dage.

4 Kr. 50 Øre.

Paa **Andr. Schous** Forlag:

Antigonos.

En Fortælling fra det 2det Aarhundrede.

3 Kr. Eleg indb. 4 Kr. 25 Øre.

Arvelighed og Moral.

En Undersøgelse.

Forøget og gjennemset Udgave af den med Universitetets Guldmedaille prisbelønnede Afhandling.

6 Kr.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

ERIK LARSEN

